

Міністерство освіти і науки України
Інститут історії і політології Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника

Бурачок Л.В.

**Всесвітня історія ХХ ст.: плани
семінарських занять, програмові вимоги**

(Методичний посібник для студентів Інституту історії і політології)

Частина II

Івано-Франківськ
2007

Бурачок Л.В. Всесвітня історія XX ст.: Методичний посібник для студентів Інституту історії і політології. У 2-х ч. – Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2007. – Ч.ІІ. – 44

с.

Підготувала кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії Інституту історії і політології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Бурачок Л.В.

Рецензенти:

Кугутяк М.В. – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри археології та етнології, директор Інституту історії і політології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Жерноклеєв О.С. – кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри всесвітньої історії Інституту історії і політології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Надруковано за ухвалою Вченої ради Інституту історії і політології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №9 від 25 червня 2007 р.)

Тема 1: ДРУГА СВІТОВА ВІЙНА

Основні проблеми:

1. Розгортання фашистської агресії у 1940 р.
2. Причини, початок, характер, основні етапи радянсько-німецької війни.
3. Корінний перелом у ході Другої світової війни.
4. Відкриття другого фронту і закінчення Другої світової війни.
5. Основні наслідки Другої Світової війни (історико-політологічний аспект).

Література:

- История Второй мировой войны 1939-1945. – В 12-и томах. – М., 1973-1982.
- Переписки Председателя Совета Министров СССР с президентами США и премьер министрами Великобритании во время Великой Отечественной Войны 1941-1946 гг. – В 2-х томах. – М.: Политиздат, 1976.
- Трубайчук А. Друга Світова Війна. Коротка Історія. – К.: Наукова думка, 1995. – 192 с.
- Всемирная история: В 24 томах / А.Н.Бадак, Н.Е.Войнович и др. – Минск: Литература, 1997. – Т.23-24.
- Яровий В.І. Новітня історія країн Східної Європи: курс лекцій. – К.: Либідь, 1997.
- История новейшего времени стран Европы и Америки, 1918-1945 / Под ред.Е.Ф.Язькова. – М.: Высшая школа, 1989. – 462 с.
- Всемирная история: учебник для вузов / Под ред. Г.Б.Поляка, А.Н.Марковой. – М.: Юнити, 1997. – 496 с.
- Новая и новейшая история /1860-1986/. Учебное пособие / Р.В.Долгалевич, Л.Н.Малеева, Е.И.Попова и др. 3-е изд. – М.: Высшая школа, 1988. – 558 с.
- Новейшая история зарубежных стран: Европа и Америка, 1917-1945 / Под ред. В.К.Фураева. 4-е изд. – М.: Просвещение, 1989.
- Цветков Г.М. Міжнародні відносини і зовнішня політика в 1917-1945 рр.: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 1997.
- Хрестоматия по новейшей истории, 1917-1945 / Сост М.Е.Сучков. 3-е изд. – М.: Просвещение, 1987. – 288 с.
- Даниленко В., Кокін С. Всесвітня історія: Хронологія основних подій. – К.: Либідь, 1997. – 264 с.

Додаткова Література:

- Хофман И. Подготовка Советского Союза к наступательной войне.1941 год // Отечественная история. – 1993. – №7. – С.116-123.
- Первыщин В.Г. Людские потери в Великой Отечественной войне // Вопросы истории. – 2000. – №7. – С.116-123.
- Новые документы из архивов СВР и ФСБ России о подготовке Германией войны против СССР 1940-1941 гг. // Новая и новейшая история. – 1997. – №4. – С.99-104.

• Бабылев Л.И. Точку в дискуссии ставить рано. К вопросу о планировании в Генеральном штабе РККА возможной войны с Германией 1940-1941 годах // Отечественная история. – 2000. – №1. – С.64-76.

• Трухановский В.Г. Уинстон Черчилль. – М.: Международные отношения, 1992. – 462 с.

• Суворов В. День “М”. – М., 1995. – 285 с.

• Проэктор Д.М. Мировые войны и судьбы человечества. – М., 1996.

• Розанов Г.Л. Конец “Третьего рейха”. – М., 1990.

• Шеленберг В. Секретная служба Гитлера. Мемуары начальника управления шпионажа и диверсий службы безопасности СД. – К.: Довіра, 1991. – 215 с.

Тема 2: ФОРМУВАННЯ ОСНОВ БІПОЛЯРНОГО СВІТУ У ПОВОЄННИЙ ЧАС

1. Причини виникнення та організаційне оформлення Організації Об'єднаних Націй.

2. План “Маршала”: основні причини запровадження, реалізація.

3. Причини, характер, етапи “холодної війни”.

4. Протистояння двох ворожих таборів, його суть, мета і завдання.

Література:

• Яровий В.І. Новітня історія країн Східної Європи: Курс лекцій. – К.: Либідь, 1997.

• Всемирная история: Учебник для вузов / Под ред. Г.В.Поляка, А.Н.Марковой. – М.: Юнити, 1997. – 496 с.

• Новая и новейшая история /1870-1986/: Учеб. пособие / Р.В.Долгалевич, А.Н.Малева, Е.И.Попова и др. – 3-е изд. – М.: Высшая школа, 1988. – 588 с.

• Цветков Г.М. Міжнародні відносини і зовнішня політика в 1917-1945 рр.: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 1997.

• Даниленко В., Кокін С. Всесвітня історія: Хронологія основних подій. – К.: Либідь, 1997. – 264 с.

• Александров В.В. Новейшая история стран Европы и Америки 1945-1986 гг.: Учеб. Пособие. – М.: Высш. Школа, 1988. – С.11-53; 608-617.

• Усачев И.Г. Джон Фостер Даллес. Политическая реальность. – М.: Мысль, 1990. – 302 с.

• Дюррозель Ж.В. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Переклад з французької Марічева Є. та ін. – К.: Основи, 1995. – 903 с.

• Воронцов В.В. Судьба Китайского Бонапарта. – М.: Политиздат, 1989. – 336 с.

• Діннер Д. Європейські протистояння: проблеми періодизації історичної пам'яті // Сучасність. – 1994. – №5. – С.90-98.

• Орлис В.В. Восточная Европа в документах российских архивов 1944-1953// Новая и новейшая история. – 1999. – №5.

• Наринский М.М. СССР и План “Маршала”. По материалам архива президента Р.Ф. // Новая и новейшая история. – 1993. – №2.

- Фурсенко А.А. Карибский кризис 1962 года. Новые материалы // Новая и новейшая история. – 1998. – №5.
- Желицкий Б.Й. Венгрия 1956. Эволюция оценок венгерских историков // Новая и новейшая история. – 1992. – №3.

Тема 3: США У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ

1. Економічний і політичний розвиток США у перші повоєнні роки.
2. США в період наростання “холодної війни” /50–60-ті роки/.
3. Розвиток США у 70–80-ті роки ХХ ст.: особливості соціально-економічного та суспільно-політичного розвитку.
4. Геополітичне світове лідерство США наприкінці ХХ ст.: об’єктивна обумовленість чи випадковість.

Література:

- Новая и новейшая история /1870-1986/: Учебн. пособие / Р.В.Долгалевич, Л.Н.Малеева, Е.И.Попова и др. – 3-е изд. – М.: Высш. Школа, 1988. – 558 с.
- Новейшая история зарубежных стран: Европа и Америка. 1939-1975: Учебник / Под ред. С.М.Стецкевича. – 3-е изд. – М.: Просвещение, 1978. – 575 с.
- Всемирная история: учебник для студентов высших учебных заведений / Под. ред. Г.Б.Поляка, А.М.Марковой. – М.: ЮНИТИ, 1997. – 496 с.
- Даниленко В., Кокін С. Всесвітня історія: хронологія подій. – К.: Либідь, 1997. – 264 с.
- Попов Н.В. Новейшая история в художественно-исторических образах, 1945-1972. Пособие для читателей. – М.: Просвещение, 1973. – 295 с.
- Бжезінський З. Велика шахівниця. – Львів–Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000. – С.3-30; 57-81.
- Яковлев А.Н. От Трумена до Рейгана. Доктрины и реальности ядерного века. – М.: Молодая гвардия, 1984. – 400 с.
- Уткин А.И. Дипломатия Франклина Рузвельта. – Свердловск: Изд-во Уральского университета, 1990. – 544 с.
- Ефимов И. Кто убил президента Кеннеди. Документально-историческое исследование. – М.: Терра, 1991. – 336 с.
- Фурсенко А.А. Президенти и политика США. 70-е годы. – Ленинград: Наука, 1989. – 295 с.
- Политические портреты / Сост. Н.М.Маслова. – М.: Международные отношения, 1991. – 208 с.
- О них говорят: /20 политических портретов/. – М.: Политиздат, 1994. – 432 с.
- Дюррозель Ж. – Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів/ Переклад з франц. Марічева Є. та ін. – К.: Основи, 1995. – 903 с.
- Усачев И.Г. Джон Фостер Даллес. Политический миф и реальность. – М.: Мысль, 1996. – 302 с.
- Фурсенко А.А. Карибский кризис 1962 г. Новые материалы // Новая и новейшая история. – 1988. – №5.

Тема 4: ВЕЛИКОБРИТАНІЯ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ

1. Великобританія після закінчення Другої світової війни (1945-1951 рр.)
2. Трансформація Британської імперії у співдружність держав Сполученого Королівства (50-60 рр.) ХХ ст.
3. Особливості розвитку Великобританії в останні десятиріччя ХХ ст. “Тетчеризм”.
4. Великобританія в умовах центробіжних тенденцій сучасного світу: євроінтеграція, роль в НАТО.

Література:

- Новая и новейшая история /1870-1986/: Учебник / Р.В.Долгалевич, Л.Н.Манеева, Е.И.Попова и др. – 3-е изд. – М.: Высшая школа, 1988. – С.215-242.
- Новейшая история зарубежных стран: Европа и Америка. 1939-1975: Учеб. / Под ред. С.М.Стацкевича. – 3-е издание. – М.: Просвещение, 1987. – С.287-313.
- Всемирная история: Учебник для студентов высших учебных заведений / Под ред. Г.Б.Поляка, А.Н.Марковой. – М.: Юнити, 1997. – 496 с.
- Даниленко В., Кокін С. Всесвітня історія: Хронологія подій. – К.: Либідь, 1997. – 264 с.
- Попов Н.В. Новейшая история в художественно-исторических образах. 1945-1972. Пособие для учителей. – М.: Просвещение, 1973. – 295 с.
- Бжезинський З. Велика шахівниця. – Львів–Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000. – С.37-57.
- Юрківський В.М. Країни світу: Довідник. – К. Либідь, 1999. – С.22-25.
- Политические портреты / Сост. Н.М.Маслова. – М.: Международные отношения, 1991. – 208 с.
- О них говорят: (20 политических портретов). – М.: Политиздат, 1994. – 432 с.
- Рахтмир П.Ю. Эволюция консерватизма в новое и новейшее время // Новая и новейшая история. – 1991. – №1. – С.55-75.
- Чубарьян А.О. Происхождение “холодной войны” в интэрнографіи Востока и Запада // Новая и новейшая история. – 1991. – №3. – С.63-68.
- Гаджиев К.С. Современный консерватизм: опыт типологизации // Новая и новейшая история. – 1991. – №1. – С.55-75.
- Геддис Дж. Л. Предварительные оценки послевоенного протистояния // Новая и новейшая история. – 1991. – №3. – С.63-68.
- Перегудов П.Д. Отставка Маргарет Тетчер // Вопросы империи. – 1991. – №1. – С.11-20.

Тема 2-5: ФРАНЦІЯ У ІІ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ

1. Післявоєнний розвиток Франції /1945-1953 рр./
2. Створення ІV Республіки у Франції. Шарль де Голль.
3. Соціально-економічний та суспільно-політичний розвиток Франції у 80-90-і роках ХХ століття.

4. Франція в умовах сучасних інтеграційних світових процесів.

Література:

- Новая и новейшая история /187-1986/: Учеб. пособие / Р.В.Долгалевич, Л.Н.Малеева, Е.И.Попова и др. – 3-е изд. – М.: Высш. школа, 1988. – 588 с.
- Новейшая история зарубежных стран: Европа и Америка. 1939-1975: Учеб. под ред. С.М.Стецкевича. – 3-е изд. – М.: Просвещение, 1978. – 575 с.
- Всемирная история: учебник для студентов высших учебных заведений/ Под ред. Г.В.Поляка, А.Н.Марковой. – М.: Юнити, 1997. – 496 с.
- Даниленко В., Кокін С. Всесвітня історія: Хронологія подій. – К.: Либідь, 1997. – 264 с.
- Попов Н.В.Новейшая история в художественно-исторических образах. 1945-1972. Пособие для учителей. – М.: Просвещение, 1973. – 293 с.
- Бжезінський З. Велика шахівниця. – Львів-Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000. – С.3-30, 57-81.
- Политические портреты / Сост. Н.М.Маслова. – М: Политиздат, 1991. – 208 с.
- О них говорят: /20 политических портретов/. – М: Политиздат, 1994. – 432 с.
- Арзаканьян М.Ц. Шарль де Голль и голлисты на пути к власти. – М: Высш. школа, 1990. – 239 с.
- Арзаканьян М.Ц. Шарль де Голль // Вопросы истории. – 1991. – №2-3. – С.37-61.
- Новиков Г.Н. Шарль де Голль, голлисты и голлизм // Новая и новейшая история. – 1990. – №3. – С.37-53.
- Смирнов В.П. Новейшая история Франции 1918-1975: Учеб. пособие. – М.: Высш. школа, 1979. – 376 с.

Тема 6: ФРН У II-й ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ

1. Вирішення “німецького” питання після Другої світової війни (1945-1947 рр.) Утворення ФРН.
2. Соціально-економічний та суспільно-політичний розвиток ФРН у 50-60-х рр.
3. Соціально-політичний розвиток і міжнародна діяльність ФРН у 70-х роках ХХ століття. Віллі Брант.
4. Соціально-політичний розвиток ФРН у період трансформації біполярного світу (1985-1989 рр.)
5. Соціально-економічний розвиток Німеччини (1990-2007 рр.).

Реферати:

1. Віллі Брант: політичний портрет.
2. Проблема західного Берліну в умовах “холодної війни”.

Література:

- Новая и новейшая история (1870-1986): Учеб. пособие / Р.В.Долганевич, Л.Н.Малеёва, Э.И.Попова и др. -3-е изд. – М.: Высш. школа, 1988. – 588 с.

- Новейшая история зарубежных стран: Европа и Америка. 1939-1975: Учеб. / Под ред. С.М.Стецкевича. – 3-е изд. – М.: Просвещение, 1987. – 575 с.
- Всемирная история: Учебник для студентов высших учебных заведений / Под ред. Г.В.Поляка, А.М.Марковой. – М.: Юнити, 1997. – 496 с.
- Даниленко В., Кокін С. Всесвітня історія: Хронологія подій. – К.: Либідь, 1997.
- Юрківський В.М. Країни світу: Довідник. – К.: Либідь, 1999.
- Попов Н.В. Новейшая история в художественно-исторических образах. 1945-1972. Пособие для учителей. – М.: Просвещение, 1973. – 293 с.
- Политические портреты /Сост. Н.М.Маслова/. – М.: Международные отношения, 1991. – 208 с.
- О них говорят: (20 политических портретов). – М.: Политиздат, 1994. – 432 с.
- Геддис Дж. Л. Предварительные оценки послевоенного противостояния // Новая и новейшая история. – 1991. №3. – С.56-63.
- Бзежинський З. Велика шахівниця. – Львів-Івано-Франківськ: Лілея-МВ, 2000.
- Орнис Н.Н. Восточная Европа в документах российских архивов 1944-1953 // Новая и новейшая история. – 1999. – №5.

Тема 7: СРСР у II половині ХХ століття.

1. Суспільно-політичний розвиток СРСР у післявоєнний період (1945-1953 рр.) “Жданівщина”.
2. СРСР у II половині 50х років на початку 60х рр. “Відлига”.
3. Суспільно-політичний розвиток СРСР у II пол. 60–70-х років. “Брежнєвщина”.
4. Соціально-економічне становище та суспільно-політичний розвиток СРСР у 80-х роках ХХ століття. “Перебудова” та її наслідки.

Реферати:

1. Дисидентський та правозахисний рух в СРСР 60-80 рр.
2. Розпад СРСР: об’єктивна закономірність чи суб’єктивний збіг обставин?

Література:

- Волкогонов Д.А. Триумф і трагедія. Політичний портрет Й.В.Сталіна: у 2-х томах. – Кн.2. – К.: Політвидав. України, 1990. – 671 с.
- Осмыслить культ Сталина – М.: Прогресс, 1989. – 656 с.
- Бурлаков Ю.В., Кипаренко Г.Н. СРСР і країни Східної Європи у II половині ХХ століття. – К.: Студії, 1994. – 95 с.
- Даниленко В., Кокін С. Всесвітня історія: Хронологія подій. – К.: Либідь, 1997. – 264 с.
- Юрківський В.М. Країни світу: Довідник. – К.: Либідь, 1999.
- Маринский М.М. СССР и план Маршала. По материалам архива Президента РФ// Новая и новейшая история. – 1993. – №2.
- Нумов В.П. Был ли заговор Берии? Новые документы о событиях 1953 г. // Новая и новейшая история. – 1998. – №5.

- Финитов А.М. СССР и ГДР: год 1953 // Вопросы истории. – 2000. – №7. – С.123-126.
- Ортис И.И. Восточная Европа в документах российских архивов. 1944-1953 гг. // Новая и новейшая история. – 1999. – №5.
- Дінер Дан. Європейські протистояння: проблеми періодизації та історичної правди // Сучасність. – 1994. – №5. – С.90-98.
- Язькова А.А. Восточная Европа в политике СССР И США (1944-1945 гг.) // Новая и новейшая история. – 1991. – №3. – С.68-77.
- Корниенко Г.М. Упущенная возможность. Встреча Н.С.Хрущева и Дж.Кеннеди в Вене в 1961 г. // Новая и новейшая история. – 1992. – №2. – С.97-107.
- Ледовский А.М. СССР и Китай. 1939-1947 (записки советского дипломата) // Новая и новейшая история. – 1990. – №5. – С.82-109.
- Геддис Дж. Л. Предварительные оценки послевоенного противостояния // Новая и новейшая история. – 1991. – №3. – С.56-63.
- Гинцберг Л.И., Сидорова Л.А. Оттепель в исторической науке. Советская историография первого послесталинского десятилетия // Отечественная история. – 1999. – №1. – С.168-171.
- Зеленин Є.И. Аграрная политика Н.С.Хрущева и сельское хозяйство страны // Отечественная история. – 2000. – №1. – С.76-94.
- Гусев К.В. – Р.В.Пихоя. Советский Союз: история власти. 1945-1991. Отечественная история. – 2000. – №1. – С.190-194.
- Зубкова Є.Ю. Мир мнений советского человека. 1945-1948 годы. По материалам ЦК ВКП (б) // Отечественная история. – 1988. – №3. – С.25-40.
- Смирнова Т.М. “Бывшие”. Штрихи к социальной политике советской власти // отечественная история. – 2000. – №5. – С.37-49.
- Руслаченко А.Н. Стачка шахтеров в Украине в июле 1989 г. // Отечественная история. – 1993. – №1. – С.66-77.

Тема 8: КРАЇНИ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ У ПІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ: РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА, УГОРЩИНА, ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА, РУМУНІЯ, БОЛГАРІЯ, НДР, ЮГОСЛАВІЯ

Заняття 1 (4 год.)

1. Виникнення країн “соціалістичного табору” після Другої світової війни: причини, передумова, наслідки.
2. Соціально-економічний і суспільно-політичний розвиток країн Центрально-Східної Європи у 50 на початку 60-х рр:

-Польщі	-Болгарії
-Чехословаччини	-Югославії
-НДР	-Румунії
-Угорщини	
3. Спроби реформування командно-адміністративної системи управління в країнах Центрально-Східної Європи наприкінці 50-х років – у першій половині 80х років та їх наслідки:

- криза в Угорщині 1956р.;
- “Празька весна” 1968 р.;
- криза в ПНР кінця 70-х початку 80-х років.

Зання 2.

1. Соціально-економічний та суспільно-політичний розвиток країн Центрально-Східної Європи періоду “Застою” (кінець 70х-перша половина 80-х років ХХ століття). Порівняльна характеристика.

2. Причини, передумови, хід революційних перетворень в країнах Центрально-Східної Європи наприкінці 80-х на початку 90-х років:

- Об’єднання ФРН та НДР;
- “Оксамитова революція” в Польщі та Чехословачії;
- Революція в Румунії;
- Югославська криза та розпад СФРЮ;
- Демократичні перетворення в Болгарії та Угорщині.

3. Соціально-економічний та суспільно-політичний розвиток країн Центральної Східної Європи у 90-х роках ХХ століття.

Реферати:

1. Берлінська криза 1953 року: причини, хід, наслідки.
2. Йосип Броз Тіто: політичний портрет.
3. Ніколає Чаушеску: політичний портрет.
4. Лех Валенса: політичний портрет.
5. Вацлав Гавел: політичний портрет.
6. Політика “шокової терапії” в Польщі та її наслідки.

Література:

- Новая и новейшая история (1870-1986): Учеб. / Р.В.Долгалевич, А.Н.Манеева, Є.И.Попова и др. – 3-е изд. – М.: Высш. школа, 1988. – 558 с.
- Новейшая история зарубежных стран: Европа и Америка, 1939-1975: Учеб. / Под. ред. С.М.Стецкевича. – 3-е.изд. – М.: Просвещение, 1978. – 575 с.
- Всемирная история: Учебник для студентов высших учебных заведений/Под. ред. Г.Б.Поляка, А.М.Марковой. – М.: Юнити, 1997. – 496 с.
- Даниленко В., Кокін С. Всесвітня історія: Хронологія подій. – К.: Либідь, 1997. – 264 с.
- Попов Н.В. Новейшая история в художественно-исторических образах. 1945-1972: Пособие для учителей. – М.: Просвещение, 1973. – 295 с.
- Бжежинський З. Велика шахівниця. – Львів-Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000.
- Юрківський В.М. Країни світу: Довідник. – К.: Либідь, 1999.
- Бурнаков В.И., Кинаренко Г.М. СРСР і країни Східної Європи у другій половині ХХ століття. – К.: Студії, 1994. – 95 с.
- Потапов В.И. Судьба диктатора Чаушеску // Новая и новейшая история. – 1990. – №4. – С.80-107; №3. – С.157-189.

- Мусатов В.Л. Янош Кадар и время реформ в Венгрии // Новая и новейшая история. – 1990. – №3. – С.137-157.
- Язькова А.А. Крах “золотой эпохи” Чаушеску // Вопросы истории. – 1991. – №9-10. – С.14-25.
- Геддис Дж. Л. Предварительные оценки послевоенного противотояния // Новая и новейшая история. – 1991. – №3. – С.56-63.
- Язькова А.А. Восточная Европа в политике СССР и США (1944-1945 гг.) // Новая и новейшая история. – 1992. – №3. – С.56-63.
- Жетцки Б.Й. Венгрия 1956 г. Эволюция оценок венгерских историков // Новая и новейшая история. – 1992. – №3. – С.18-36.
- Дінер Дан. Європейські протистояння: проблеми періодизації та історичної конкретизації // Сучасність. – 1994. – №5. – С.90-98.
- Орпис И.И. Восточная Европа в документах российских архитекторов. 1944. – 1953 гг. // Новая и новейшая история. – 1999. – №5.
- Гуськова Э.Ю. Кризис в Косове. История и современность // Новая и новейшая история. – 1999. – №5.
- Финитов А.М. СССР и ГДР: год 1953 // Вопросы истории. – 2000. – №7. – С.123-136.

Тема 9: РОЗВИТОК КРАЇН ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ У II ПОЛОВИНІ ХХ ст.

1. Розвиток країн регіону у повоєнний час (кінець 40х- перша половина 50х років): загальна характеристика.
2. Кубинська революція: причини, хід, наслідки.
3. Чилійська революція: передумови, причини, хід. Програма соціально-економічних перетворень С.Альєнде та її реалізація.
4. розвиток Чилі в часи правління А.Піночета. Неоліберальна економічна модель, як основа “чилійського дива”.
5. Загальні тенденції та особливості соціально-економічного й суспільно-політичного розвитку країн регіону початку ХХІ століття.

Реферати:

- Фідель Кастро: політичний портрет.
- “Карибська криза” 1962 року та її наслідки для розвитку міжнародних відносин другої половини ХХ ст.
- А.Піночет: національний герой чи злочинний диктатор?
- Соціально-економічний і суспільно-політичний розвиток Бразилії у Пій половині ХХ століття.
- Соціально-економічний і суспільно-політичний розвиток Колумбії у II-й половині ХХ століття.

Література:

- Новейшая история зарубежных стран: Европа и Америка. 1939-1975: Учеб. / Под. ред. С.М.Стецкевича. – 3-е изд. – М.: Просвещение, 1978. – 575 с.

- Всемирная история: Учебник для студентов высших учебных заведений/ Под ред. Г.Б.Поляка, А.М.Марковой. – М.: Юнити, 1997. – 497 с.
- Даниленко В., Кокін С. Всесвітня історія: Хронологія подій. – К.: Либідь, 1997. – 264 с.
- Юрківський В.М. Країни світуб Довідник. – К.: Либідь, 1999.
- Попов Н.В. Новейшая история в художественно-исторических образах. 1946-1972. Пособие для учителей. – М.: Просвещение, 1973.
- Политические портреты /Сост. Н.М.Маслова/. – М.: Международные отношения, 1991-208 с.
- О них говорят: (20 политических портретов). – М.: Политиздат, 1994. – 432 с.
- Че Гевара Э.Партизанская война. – М.:Изд-во политической литературы, 1961-136 с.
- Лебарка Говард Е.Вторжение в Чили. Репортаж об иностранном вмешательстве. – М.: Прогресс, 1972. – 325 с.
- Бурсин Е. Чили при Альенде: взгляд очевидцев / Перев. а англ. – М.: Политиздат, 1979. – 278 с.
- Гаврилов Ю.П. История изумрудной страны (Колумбия). – М.: Наука, 1985. – 125 с.
- Корниенко Г.М. Новое о Корибском кризисе // Новая и новейшая история, 1991. – №3. – С.71-93.
- Серхио Фернандес Агуайо. Азиатский кризис и его последствия в Чили // Латинская Америка. – 1998. – №10.
- Давыдов В.М. Новый облик региона // Латинская Америка . – 1998. – №3.
- Колумбия: главные задачи и перспективы развития. Выступление министра иностранных дел Колумбии М.Э.Мехия Велес в МГИМО // Латинская Америка. – 1998. – №5.
- Л.Ф.Ланпрейя. Высшая политика Бразилии и включение страны в мировое сообщество // Латинская Америка. – 1998. – №2.
- Хачатуров К.А. Вызовы на пороге третьего тысячелетия // Латинская Америка. – 1998. – №6.
- Масса Савана Д.Ф. Внешняя политика развивающихся стран // Латинская Америка. – 1998. – №6.
- Роджин П. Уроки истории на пороге нового тысячелетия // Латинская Америка. – 1998. – №6.
- Финансово-экономические показатели стран Латинской Америки и Карибского бассейна // Латинская Америка. – 1998. – №6.
- Гвоздарев Б.И. Роль ОАГ в латиноамериканской политике Вашингтона// Латинская Америка. – 1998. – №8.
- СуATABьян Ю.Г., РоЩУШИН В.Т. Роль армии в политической жизни латиноамериканских стран // Латинская Америка. – 1998. – №1. – С.4-11.
- Фурсенко А.А. Карибский кризис 1962 г. Новые материалы // Новая и новейшая история. – 1998. – №5.

- Шереметьев Н.К. Политика развития региона в 90-е годы // Латинская Америка. – 1999. – №4. – С.22-26.
- Леонов А.С. Кубинская революция и ее лидер // Латинская Америка. – 1999. – №4. – С.17-32.
- Кастро Ф. “Экономический порядок, господствующий сегодня в мире, неизбежно рухнет”. Фрагменты речи на митинге в Сантьяго-де-Куба 1 января 1999 // Латинская Америка. – 1999. – №4. – С.4-11.
- Симонова Л.Н. Этапы финансовой либерализации в Чили// Латинская Америка. – 2000. – №1. – С.49-68.
- Романова З.Н. Аргентинский сценарий решения финансово-экономических проблем // Латинская Америка. – 2000. – №2. – С.43-57.
- Клеченов Г.Е. Латинская Америка между прошлым и будущим // Латинская Америка. – 2000. – №3. – С.21-33.
- С.Ф.Агуайо. “Чилийский народ вновь проголосовал за демократию” // Латинская Америка. – 2000. – №5. – С.43-53.
- Шереметьев Н.К. Необиральная модель в градусе критики // Латинская Америка. – 2000. – №6. – С.4-18.
- Крылов С.А. Колумбия на посту // Латинская Америка. – 2000. – №8. – С.61-72.

Тема 10: КРАЇНИ ПІВДЕННО-СХІДНОЇ АЗІЇ У II ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ: ЯПОНІЯ, КНР, ПІВДЕННА КОРЕЯ

1. Провідні країни Південно-Східної Азії після Другої світової війни: особливості соціально-економічного та суспільно-політичного розвитку.
2. Утворення КНР, Китайська культурна революція та її наслідки.
3. Розвиток КНР в умовах біполярного світу (кінець ХХ – початок ХХІ століття).
4. Розвиток Японії у II половині ХХ століття. “Японське економічне диво”: передумови, причини, хід та наслідки.
5. Соціально-економічний та суспільно-політичний розвиток Південної Кореї у II половині ХХ століття. Концепція “корейського економічного дива”.
6. Розвиток країн Південно-Східної Азії на рубежі ХХІ століття: загальні тенденції та особливості.

Реферати:

- Мао Дзедун: політичний портрет.
- Корейська війна 1956 року та її наслідки для автохтонної нації.
- Трансформація політичної системи Японії у II половині ХХ століття: передумови, наслідки.

Література:

- Новая и новейшая история (1870-1986): Учеб. / Р.В.Долганевич, Л.Н.Малеева, Э.И.Попова и др. – 3е изд. – М.: Высш. школа, 1988. – 558 с.

- Новейшая история зарубежных стран: Европа и Америка. 1939-1975: Учеб. / Под ред. С.М.Стецкевича. – 3е изд. – М.: Просвещение, 1978. – 575 с.
- Всемирная история: Учебник для студентов высших учебных заведений/ Под ред. Г.Б.Поляка, А.М.Марковой. – М.: Юнити, 1997. – 496 с.
- Даниленко В., Кокін С. Всесвітня історія. Хронологія подій. – К.: Либідь, 1997. – 264 с.
- Юрківський В.М. Країни світу: Довідник. – К.: Либідь, 1999.
- Попов Н.В. Новейшая история в художественно-исторических образах. 1946-1972. Пособие для учителей. – М.: Просвещение, 1973. – 295 с.
- Политические портреты / Сост. Н.М.Маслова. – М.: Международные отношения, 1991. – 208 с.
- О них говорят: (20 политических портретов). – М.: Политиздат, 1994. 432 с.
- Васильев Л.С. История Востока: В 2-х томах. – М.: Высш. школа, 1998. – Т.2. – 495 с.
- Китайская народная республика: Справочник / Рязов С.С. – М.: Политиздат, 1989. – 277 с.
- Тихвинский С.М. Китай и всемирная история. – М., 1988.
- Воронков В.Б. Судьба Китайского Бонапарта. – М.: Политиздат, 1989. – 336 с.
- Всесвітня історія: 1945-1997 / Я.М.Беррічевський, Т.В.Ладиченко, І.Я.Шуляк. – К.: А.С.К., 1998. – 704 с.
- Буранов Ю.В. Новітня історія країн Азії та Африки: 1945-1992: Навчальн. посібник. – К.: НМК ВО, 1993. – 100 с.
- Мясников В.С. Мао Цзедун // Вопросы истории. – 1990. – №1. – С.76-96.
- Ледовский А.М. СССР и Китай. 1937-1949 гг. (записки советского дипломата) // Новая и новейшая история. – 1990. – №5. – С.82-109.

Тема 11: РОЗПАД СРСР ТА ЙОГО ВПЛИВ НА РОЗВИТОК СВІТОВОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ (2 год.)

1. Соціально-економічний розвиток та суспільно-політичне становище в СРСР у першій половині 80х років.
2. “Перебудова” в СРСР: мета, хід, основні напрямки і перспективи.
3. Наростання відцентрових тенденцій в СРСР наприкінці 80-х – на початку 90х років та спроби їх подолання. Серпневий путч 1991 року.
4. Розпад СРСР, місце і роля України в цьому процесі.
5. Створення СНД, його місце і роль в політичній структурі посткомуністичного світу.

Література:

6. Новая и новейшая история (1870-1986): Учеб. / Р.В.Долганевич, Л.Н.Малеева, Э.И.Попова и др. – 3е изд. – М.: Высш. школа, 1988. – 558 с.
7. Новейшая история зарубежных стран: Европа и Америка. 1939-1975: Учеб. / Под ред. С.М.Стецкевича. – 3е изд. – М.: Просвещение, 1978. – 575 с.

8. Всемирная история: Учебник для студентов высших учебных заведений / Под ред. Г.Б.Поляка, А.М.Марковой. – М.: Юнити, 1997. – 496 с.
9. Даниленко В., Кокін С. Всесвітня історія. Хронологія подій. – К.:Либідь, 1997. – 264 с.
- Юрківський В.М. Країни світу: Довідник. – К.: Либідь, 1999.
  - Млечин Л. Советский Союз как государство “третьего мира” // Новое время. – 1991. – №1. – С.19-21.
  - Пустогаров В. Советские республики в мировом сообществе // Международная жизнь. – 1991. – №5.С.5-17.
  - Бабусенко С. Шоковая терапия по-советски? // Новое время. – 1991. – №6. – С.13.
  - Жанина М. Март 1991-го: месяц коренного перелома? // Новое время. – 1991. – №11. – С.4-7.
  - Соловейчин С. Страна, победившая социализм // Новое время. – 1991. – №35. – С.6-9.
  - Кордонский С. Где была армия? // Новое время. – 1991. – №35. – С.20-22.
  - Сидорова Г. Явление диктатуры народу // Новое время. – 1991. – №34. – С.6-7.
  - Боровой Я., Чудодеев А. Ночь голубых беретов // Новое время. – 1991. – №3. – С.4-9.
  - Боровой Я., Чудодеев А. Трагедия, которая потрясла страну // Новое время. – 1991. – №4. – С.10-12.
  - Русаков Е. Трагедия, изменившая мир // Новое время. – 1991. – №35. – С.26-28.
  - Три дня, которые потрясли мир // Эхо планеты. – 1991. – №35. – С.2-8.
  - Тишков В. Тяжело Союз сохранить, еще труднее уничтожить // Новое время. – 1991. – №36. – С.4-10.
  - Кутовой Е. СНГ – не остановится на полпути // Международная жизнь. – 1992. – №7. – С.98-107.
  - Пустогаров В. Содружество в основах международного права // Международная жизнь. – 1992. – №8-9. – С.16-24.
  - Загорская А. Содружество год спустя // Международная жизнь. – 1993. – №2. – С.47-53.
  - Головатенко А. Время и границы: о событиях августа 1991 г. // Аргументы и факты. – 1993. – 19 с.
  - Уткин Е. СНГ в стратегическом ракурсе Москвы // Международная жизнь. – 1995. – №11-12. – С.45-53.
  - Рыбаков О. Первое пятилетие СНГ // Международная жизнь. – 1996. – №9. – С.17-24.
  - Залізник Я. Що відбувається в пострадянському просторі (розпад СРСР і його наслідки) // Дніпро, 1999. – №1-2. – С.88-95.

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ З ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ХХ СТ.

III модуль

1. Економічні наслідки II Світової Війни.
2. Завершення процесу деколонізації у II пол. ХХ ст.
3. Створення системи повоєного облаштування світу.
4. Виникнення ООН: мета створення, осоновні напрями діяльності.
5. Проблема ідеологізації зовнішньої політики у повоєнний період.
6. Утворення “трьох світів” у II пол. ХХ ст.: Об’єктивні та суб’єктивні причини.
7. Особливості політичного розвитку світу у II пол. ХХ ст.
8. Особливості повоєнного розвитку країн третього світу (кінець 40-х–80-і роки ХХ ст.).
9. Криза лівої ідеології на Заході: причини і наслідки.
10. Встановлення демократичних режимів у більшості країн світу: загальні закономірності.
11. Причини виникнення, характер та наслідки “холодної війни”.
12. Характер міжнародних відносин в епоху “холодної війни”.
13. Країни “третього світу” в системі міжнародних відносин епохи “холодної війни”.
14. Послаблення біполярної системи міжнародних відносин у 60-70-х роках ХХ ст.: причини та наслідки.
15. Світові інтеграційні процеси у II пол. ХХ ст.: осоновні напрямки та наслідки.
16. Основні напрямки діяльності ООН останньої чверті ХХ-початку ХХІ ст.
17. Завершення “холодної війни” і її вплив на зміну векторів світового розвитку.
18. Скандинавські країни після II С.В. (1945-1953 рр.): соціально-економічний розвиток.
19. “Шведська модель” соціально-економічного розвитку: основні причини та наслідки.
20. Скандинавські країни в сучасній системі міжнародних відносин.
21. Соціально-економічне становище та суспільно-політичний розвиток Італії у повоєнний час (1944- середина 50х років).
22. Соціально-економічне становище та суспільно-політичний розвиток Італії останньої чверті ХХ-початку ХХІ ст.
23. Франкістська Іспанія у повоєнний час: соціально-економічна модель розвитку.
24. Трансформація політичної системи постфранкістської Іспанії, її вплив на розвиток країни.
25. Проблеми розвитку країн Східної і Центрально-Східної Європи кінця ХХ – початку ХХІ ст.
26. “План Маршала”: основні причини запровадження, реалізація.

27. Економічний і політичний розвиток США у перші повоєнні роки (кінець 40-х років).

28. США в період наростання “холодної війни” (50–60-і роки ХХ ст.).

29. Розвиток США у 70-80 роки ХХ ст. “Рейганоміка”.

30. Геополітичне лідерство США наприкінці ХХ – початку ХХІ ст.: об’єктивні передумови і перспективи.

31. Економічний і політичний розвиток Великобританії у повоєнний час (1945-1951 рр.).

32. Трансформація Британської Імперії У Співдружність Держав Сполученого Королівства (50-60-і роки ХХ ст.).

33. Особливості розвитку Великобританії наприкінці 70-х на початку 90-х років. “Тетчеризм”.

34. Великобританія в умовах центробіжних тенденцій сучасного світу.

35. Економічний і політичний розвиток Франції у повоєнний час (1945-1953 рр.).

36. Становище і розвиток Франції періоду П’ятої республіки. Шарль де Голь.

37. Соціально-економічний і політичний розвиток Франції у 80-90-х роках ХХ ст.

38. Франція в умовах сучасних інтеграційних процесів.

39. Вирішення “німецького питання” в ході ІІ С.В.

40. Утворення та конституювання ФРН.

41. Розвиток ФРН у 50-60-х роках ХХ ст.

42. Соціально-економічний розвиток та міжнародна діяльність ФРН у 70-х роках ХХ ст.

43. Соціально-економічний розвиток ФРН в період трансформації біполярного світу (1985-1989 рр.).

44. Об’єднання Німеччини: причини, передумови, політичні наслідки.

ІV модуль

1. Суспільно-політичний розвиток СРСР у повоєнний час (1945-1953 рр.). “Жданівщина”.

2. СРСР у ІІ пол. 50-х- середині 60-х рр. “Відлига”.

3. Суспільно-політичний розвиток СРСР у 60-70-их рр. ХХ ст. “Брежнєвщина”.

4. Становище СРСР у 80-х р. ХХ ст. “Перебудова” та її наслідки.

5. Виникнення країн “соц. табору” після ІІ С.В.: причини, передумови, наслідки.

6. Соціально-економічний і суспільно-політичний розвиток Польщі у 50-х на початку 60-х р. ХХ ст.

7. Розвиток Чехословаччини у 50-их на початку 60-х рр. ХХ ст.

8. Спроби реформування командно-адміністративної системи в Чехословаччині. “Працька весна” 1968 року.

9. Виникнення та конституювання НДР. Розвиток країни у 50-х – на початку 60-х рр. ХХ ст.

10. Розвиток Угорщини у 50-х на початку 60-х рр. ХХ ст.
11. Криза в Угорщині 1956 року: причини, хід, наслідки.
12. Розвиток Болгарії у 50-х на початку 60-х рр. ХХ ст.
13. Розвиток Румунії у 50-х на початку 60-х рр. ХХ ст.
14. “Югославська модель” розвитку, її особливості та відмінності від радянської.
15. Криза в ПНР кінця 70-х р. – на початку 80-х рр. ХХ. ст.: причини, хід, наслідки.
16. Суспільно-політичні перетворення в Польщі кінця ХХ століття: основні напрямки, досягнення, перспективи.
17. “Оксамитова революція” в Чехословаччині, утворення Чехії та Словачії.
18. Революційні перетворення в Румунії кінця 80-х на початку 90-х рр. Сучасний розвиток країни.
19. “Югославська криза” та розпад СФРЮ: причини, розвиток, основні методи врегулювання.
20. Демократичні перетворення в Болгарії 80-х – 90-х рр. ХХ ст. Сучасний розвиток країни.
21. Розвиток Угорщини наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття.
22. Утворення Китайської Народної Республіки (КНР). Китайська “культурна революція” та її наслідки.
23. Розвиток КНР в умовах поліполярного світу (кінець ХХ – початок ХХІ ст.).
24. “Японська економічна революція”: передумови, причини, хід, наслідки.
25. Розвиток республіки Корея У II пол. ХХ ст. Концепція “корейського економічного дива”.
26. Розвиток країн Південно-Східної Азії на рубежі століть: загальні тенденції та особливості.
27. Розпад СРСР та його вплив на світову цивілізацію.
28. Виникнення та діяльність СНД. Місце України та її роль у Співдружності незалежних держав.
29. Становище країн Латинської Америки у повоєнний час (40-і – початок 50-х років).
30. Кубинська революція: причини, хід, наслідки.
31. Кубинська модель соціально-економічного та суспільно-політичного розвитку: основні складові, розвиток, трансформація.
32. “Карибська криза” 1962 р.: Причини, хід, наслідки.
33. Соціально-економічний розвиток Чилі часів уряду С.Альєнде.
34. Встановлення воєнної диктатури А.Піночета: причини, основні наслідки.
35. Трансформація політичної системи Чилі в останні десятиріччя ХХ ст.
36. Проблеми розвитку країн Латинської Америки на початку ХХІ ст.
37. Виникнення та утвердження держави Ізраїль (кін. 40-х поч. 60-х рр.).
38. Проблеми розвитку Ізраїлю в останній чверті ХХ ст.
39. “Палестинська проблема”: причини виникнення, шляхи вирішення.

40. Арабо-ізраїльські війни другої половини ХХ ст. і їх наслідки для Близького Сходу.

41. Ірак періоду тоталітарного режиму С.Хусейна: соціально-економічний розвиток, суспільно-політичне становище.

42. Міжнародні відносини у регіоні Перської затоки останньої чверті ХХ – початку ХХІ століття. (Ірано-Іракська, Ірако-Кувейтська, Ірако-Американська Війна).

43. Проблеми розвитку країн арабського світу на початку ХХІ ст.

44. Країни тропічної Африки у II пол. ХХІ ст.

45. Соціально-економічний та суспільно-політичний розвиток Ефіопії у II пол. ХХ ст.

46. ПАР періоду апартеїду: соціально-економічне та суспільно-політичне становище.

47. Розвиток ПАР на рубежі століть: проблеми і перспективи.

48. Глобалізація сучасного світу: перспективи, основні проблеми.

ХРОНОЛОГІЯ Ч.ІІ

1939 р., 1 вересня	Напад фашистської Німеччини на Польщу, початок Другої світової війни
1939 р., 3 вересня	Оголошення Англією та Францією війни Німеччині
1939 р., 5 вересня	Заява уряду США про нейтралітет
1939 р., вересень	Окупація Польщі військами фашистської Німеччини та Радянського Союзу (з 17 версія)
1939 р., 30 листопада – 1940 р., 12 березня	Радянсько-фінська війна
1940 р., 9 квітня	Напад фашистської Німеччини на Данію та Норвегію
1940 р., 10 травня	Початок німецько-фашистського наступу на Францію, Бельгію, Голландію, Люксембург. Прихід до влади коаліційного уряду У Черчілля в Англії
1940 р., 10 червня	Оголошення фашистською Італією війни Англії та Франції
1940 р., 22 червня	Капітуляція Франції. Підписання Комп'єнського перемир'я між Францією та Німеччиною
1940 р., 28-30 червня	Приєднання до СРСР Бессарабії та Північної Буковини
1940 р., серпень	Приєднання до СРСР Латвії, Литви та Естонії
1940 р., 27 вересня	Укладення військового союзу між Німеччиною, Італією та Японією (Троїстий пакт)
1940 р., 28 жовтня	Напад фашистської Італії на Грецію
1940 р., 20-24 листопада	Приєднання урядів Угорщини, Румунії, Словаччини до Троїстого пакту
1941 р., 15 січня – 19 травня	Наступ англійських військ у Східній Африці. Звільнення Ефіопії
1941 р., 1 березня	Приєднання Болгарії до Троїстого пакту
1941 р., 11 березня	Прийняття конгресом США закону про ленд-ліз
1941 р., 6-17 квітня	Захоплення німецько-фашистськими та італійськими військами Югославії
1941р, квітень – травень	Захоплення німецько-фашистськими та італійськими військами Греції
1941р., 13 квітня	Підписання пакту про нейтралітет між СРСР та Японією
1941р., 22 червня	Напад фашистської Німеччини на СРСР
1941р., 12 липня	Укладення угоди між урядами СРСР та Великобританії про спільні дії у війні проти Німеччини
1941р., липень	Початок визвольної війни югославського народу проти фашистських окупантів
1941р., 14 серпня	Укладення між Англією та США декларації про мету війни та післявоєнний устрій світу (Атлантична хартія)
1941 р., 25 серпня	Введення радянських та англійських військ до Ірану у

	зв'язку з наростанням фашистської загрози
1941 р., 24 вересня	Приєднання СРСР до Атлантичної хартії
1941 р., 29 вересня – 1 жовтня	Московська конференція представників СРСР, Великобританії та США
1941 р., 30 вересня – 1942 р., 20 квітня	Битва під Москвою
1941 р., 7 листопада	Поширення США дії закону про ленд-ліз на Радянський Союз
1941 р., 5 грудня	Перехід радянських військ у контрнаступ під Москвою
1941 р., 7 грудня	Напад Японії на Перл-Харбор. Початок війни на Тихому океані
1942 р., 1 січня	Підписання у Вашингтоні Декларації 26 держав про боротьбу проти країн фашистського блоку (Декларація Об'єднаних Націй)
1942 р., травень	Поразка радянських військ під Харковом
1942 р., 26 травня	Укладення договору між СРСР та Великобританією про союз проти гітлерівської Німеччини і про співробітництво після війни
1942 р., 4-6 червня	Битва біля атолла Мідуей між американськими та японськими флотами
1942 р., 11 червня	Укладення договору між СРСР та США про принципи взаємної допомоги у веденні війни проти агресії
1942 р., 28 червня	Початок наступу німецько-фашистських військ на Волгу та Північний Кавказ
1942 р., 17 липня – 1943 р., 2 лютого	Сталінградська битва
1942 р., 23 жовтня	Перехід англійської армії у наступ у районі Ель-Аламейна в Північній Африці
1942 р., 8-11 листопада	Висадка англо-американських військ на узбережжі Північно-Західної та Північної Африки
1942 р., 19 листопада	Перехід радянських військ у контрнаступ під Сталінградом
1943 р., 13 травня	Капітуляція італо-німецьких військ у Тунісі. Завершення воєнних дій в Африці
1943 р., травень	Створення Національної Ради Опору у Франції
1943 р., 3 червня	Створення в Алжирі Французького комітету національного визволення
1943 р., 10 червня	Розпуск Комуністичного Інтернаціоналу
1943 р., 5 липня – 23 серпня	Битва на Курській дузі
1943 р., 10 липня – 17 серпня	Висадка англо-американських військ у Сіцилії
1943 р., 12-13 липня	Створення Національного комітету “Вільна Німеччина”

1943 р., 25 липня	Падіння фашистського режиму в Італії
1943 р., 3 вересня	Підписання Італією акту про беззастережну капітуляцію
1943 р., 9 вересня	Окупація німецько-фашистськими військами Північної і Центральної Італії
1943 р., 19-30 жовтня	Московська конференція міністрів закордонних справ СРСР, США та Англії
1943 р., 28 листопада – 1 грудня	Тегеранська конференція голів урядів СРСР, США та Англії
1944 р., 6 червня	Початок висадки англо-американських військ у Франції
1944 р., 23 червня	Наступ радянських військ на центральній ділянці радянсько-німецького фронту
1944 р., 23 серпня	Антифашистське повстання в Румунії, повалення режиму Антонеску
1944 р., 29 серпня	Початок антифашистського повстання у Словаччині
1944 р., 9 вересня	Перемога повстання в Болгарії
1944 р., 12 вересня	Підписання в Москві угоди про перемир'я між Румунією та країнами антигітлерівської коаліції
1944 р., 19 вересня	Підписання угоди про перемир'я СРСР та Англії з Фінляндією
1944 р., 20 жовтня	Звільнення Белграду радянськими військами та Народно-визвольною армією Югославії
1944 р., жовтень	Звільнення Греції від німецько-фашистських окупантів. Висадка англійських військ
1944 р., листопад	Звільнення Албанії від німецько-фашистських військ
1944 р., грудень – 1945 р., січень	Наступ німецько-фашистських військ на Західному фронті (Арденни, Страсбург)
1945 р., 12 січня	Початок наступу радянських військ у Польщі
1945 р., 4-12 лютого	Кримська конференція голів урядів СРСР, США і Великобританії
1945 р., 16 квітня	Початок Берлінської операції радянських військ
1945 р., 25 квітня	Зустріч на Ельбі радянських військ з союзниками Конференція Об'єднаних Націй у Сан-Франциско
1945 р., 29 квітня	Капітуляція німецьких військ у Північній Італії
1945 р., 2 травня	Взяття Берліна радянськими військами
1945 р., 5 травня	Збройне повстання у Празі
1945 р., 8 травня	Підписання в Карлхорсті акта про беззастережну капітуляцію Німеччини
1945 р., 9 травня	Звільнення Праги радянськими військами
1945 р., 17 липня – 2 серпня	Потсдамська конференція голів урядів СРСР, США та Великобританії
1945 р., липень	Перемога лейбористів на виборах у Великобританії. Утворення уряду на чолі з К. Еттли
1945 р., 6 серпня	США скинули атомну бомбу на Хіросіму
1945 р., 8 серпня	СРСР оголосив війну Японії

1945 р., 9 серпня	США скинули атомну бомбу на Нагасакі
1945 р., 17 серпня	Індонезія проголошена незалежною республікою
1945 р., 2 вересня	Підписання акта про капітуляцію Японії. Закінчення Другої світової війни
1945 р., жовтень	Утворення у Франції коаліційного уряду на чолі з де Голлем у результаті перемоги на виборах лівих партій – соціалістів та комуністів
1945 р., 20 листопада – 1946 р., 1 жовтня	Нюрнберзький судовий процес
1946 р., 30 січня	Генерал де Голль пішов у відставку з посади прем'єр-міністра
1946 р., 5 березня	Промова У Черчілля у Вестмінстерському коледжі м. Фултона. Початок “холодної війни”
1946 р., березень	Перетворення Раднаркому СРСР у Раду Міністрів СРСР
1946 р., 3 травня	Токійський судовий процес
1946 р., 29 липня – 15 жовтня, 1948 р., 12 листопада	Паризька мирна конференція з проблем післявоєнного врегулювання
1946 р., 2 грудня	США та Англія уклали у Вашингтоні угоду про утворення в Західній Німеччині “Бізонії”
1946 р.	Проголошення незалежності Філіппін, Йорданії. Виведення французьких військ з Сирії та Лівану. Початок колоніальної війни Франції в Індокитаї. Прийняття нової Конституції Франції (Четвертої республіки)
1947 р., 10 лютого	У Парижі укладені мирні договори з Італією, Фінляндією, Болгарією, Угорщиною, Румунією
1947 р., 12 березня	Президент Трумен звернувся з посланням до конгресу США, в якому проголосив “доктрину стримування СРСР”
1947 р., 5 червня	Держсекретар США Маршалл запропонував програму економічної допомоги для “відродження Європи”
1947 р., вересень	У м. Шклярська Поремба (Польща) відбулася нарада дев'яти комуністичних партій Європи, на якій обґрунтовано положення про “розкол світу на два протилежних табори”.
1947 р.	Індія та Пакистан отримали статус британських домініонів
1948 р.	У США створено Раду національної безпеки Проголошення незалежності Бірми, Цейлону, утворення КНДР та Республіки Корея, держави Ізраїль. Перша арабо-ізраїльська війна. Виникнення конфлікту між СРСР та Югославією
1948 р., серпень	ООН прийняла Декларацію прав людини. Відбулася сесія ВАСГНІЛ (Всесоюзної Академії сільськогосподарських

	наук ім. Леніна), де була розгромлена генетична наука
1948 р., грудень	Г. Димитров у доповіді на V з'їзді Болгарської компартії на вимогу Сталіна включив положення про те, що народна демократія і радянський лад є різними формами диктатури пролетаріату
1949 р., січень	Нарада представників Болгарії, Угорщини, Польщі, Румунії, Чехословаччини та СРСР у Москві вирішила створити Раду Економічної Взаємодопомоги (РЕВ)
1949 р.	Утворення на території Німеччини двох держав – ФРН та НДР. Перемога комуністичних сил у Китаї й утворення Китайської Народної Республіки
1949 р., квітень	У Вашингтоні міністри закордонних справ Бельгії, Ісландії, Данії, Канади, Люксембургу, Нідерландів, Норвегії, Португалії, Італії, Великобританії, Франції та США уклали Північноатлантичний пакт (НАТО)
1949 р., 29 серпня	СРСР здійснив на полігоні в Семіпалатинському районі випробування ядерної зброї, ліквідувавши тим самим монополію США
1950 р., 25 червня – 1953 р., 27 липня	Конфлікт у Кореї
1951 р., вересень	У Сан-Франциско укладено мирний договір і Японією
1951 р.	Проголошення незалежності Лівії В Англії перемогли на виборах консерватори на чолі з У. Черчиллем Створення Тихоокеанського пакту безпеки (АНЗЮС) за участю США, Австралії та Нової Зеландії
1952 р.	В Єгипті відбулося повстання “вільних офіцерів” Великобританія здійснила випробування атомної зброї
1953 р., 5 березня	Смерть Й. Сталіна
1954 р.	Створено Організацію договору Південно-Східної Азії (СЕАТО) за участю США, Великобританії, Франції, Австралії, Нової Зеландії, Таїланду, Філіппін та Пакистану
1954 р.	Початок колоніальної війни Франції в Алжирі
1954 р.	Укладення в Женеві угоди про перемир'я в Індокитаї та принципи політичного врегулювання конфлікту
1955 р.	СРСР, США, Англія та Франція уклали у Відні мирний договір з Австрією
1955 р.	Створено Варшавський Договір – військово-політичний союз дев'яти країн: СРСР, Польщі, НДР, Чехословаччини, Угорщини, Румунії, Болгарії, Албанії та Югославії
1955 р.	Укладення Багдадського пакту – військово-політичного блоку за участю Великобританії, Туреччини, Іраку, Пакистану та Ірану
1956 р.	XX з'їзд КПРС.

1956 р.	Повстання проти комуністичного режиму в Угорщині та його збройне придушення Радянським Союзом
1956 р.	Вторгнення військ Англії, Франції та Ізраїлю в Єгипет та їх евакуація після ультиматуму СРСР
1956 р.	Проголошення незалежності Марокко, Тунісу та Судану
1957 р., червень	Провал спроби усунути М.С.Хрущова від керівництва з боку просталінських сил Президії ЦК КПРС
1957 р., серпень	Проголошена незалежність Малайської Федерації
1957 р.	Укладення Римського договору за участю Франції, ФРН, Італії, Бельгії, Голландії, Люксембургу про створення Європейського Економічного Співтовариства
1958 р.	Створення Європейської асоціації вільної торгівлі за участю Великобританії, Австрії, Данії, Норвегії, Португалії, Швейцарії та Швеції
1958 р.	Політична криза у Франції у зв'язку із заколотом офіцерів в Алжирі. Створення уряду національного порятунку на чолі з де Голлем і прийняття Конституції П'ятої республіки
1958 р.	Проголошення незалежності Гвінеї
1959 р.	Повалення диктатури Батісти на Кубі і перемога повстанців на чолі з Фіделем Кастро Проголошення президентом де Голлем права алжирського народу на самовизначення
1960 р.	“Рік Африки” (проголошено незалежність 17 африканських країн) Заколот французьких офіцерів в Алжирі
1961–1963 рр.	Президентство Дж. Кеннеді (“1000 днів”)
1961 р, квітень	Поразка кубинських “контрас” під час висадки на Плайя-Хірон
1961р., серпень – жовтень	“Берлінська криза” внаслідок встановлення навколо Західного Берліну триметрової стіни та прикордонного режиму
1962 р., березень	Угода в Евіані між Францією та Алжиром про припинення вогню
1962 р., жовтень	“Карибська криза” навколо Куби
1962 р.	Розстріл робітничої демонстрації в Новочеркаську
1963 р, серпень	Укладення в Москві між СРСР, США та Великобританією Договору про заборону випробувань ядерної зброї в атмосфері, в космічному просторі та під водою
1963 р., 22 листопада	Вбивство у Далласі президента США Дж. Кеннеді
1964 р.	Повернення до влади лейбористів у Великобританії. Початок активного втручання США у збройний конфлікт в Індокитаї
1964 р.,	Відставка М. Хрущова на Пленумі ЦК КПРС

14 жовтня	
1965 р., серпень	Відокремлення Сінгапуру від Малайзії
1965 р., вересень	Початок економічної реформи в СРСР
1965 р., жовтень	Провал спроби комуністичного заколоту в Індонезії. Утвердження військової диктатури генерала Сухарто
1967 р., 5-11 червня	Нова арабо-ізраїльська війна, в ході якої Ізраїль захопив Синайський півострів, західний берег р. Йордан, сектор Газа та Голанські висоти
1968 р., 20-21 серпня	Введення на територію Чехословаччини військ 5 держав – учасників Варшавського Договору. Припинення реформ у країні
1968 р.	Підписання СРСР, США та Великобританією договору про нерозповсюдження ядерної зброї
1969 р.	Початок виведення американських військ із В'єтнаму Відставка президента Франції де Голля. На виборах у ФРН перемогли соціал-демократи, федеральним канцлером став В. Брандт. Прикордонний конфлікт між СРСР та КНР
1970 р, 12 серпня	Укладення в Москві договору між СРСР та ФРН про політичне врегулювання радянсько-західнонімецьких відносин
1971р., 3 вересня	Укладення Чотиристоронньої угоди (СРСР, США, Англія, Франція) щодо Західного Берліну
1972 р., травень	Візит президента США Р Ніксона до СРСР. Підписання договорів про припинення гонки озброєнь та нормалізацію двосторонніх відносин
1972 р., 17 червня	“Уотергейтський скандал” у США
1973 р., 1 січня	Великобританія стала членом Європейського Економічного Співтовариства
1973 р., 27 січня	У Парижі укладено Угоду про припинення війни та відновлення миру у В'єтнамі
1973 р., червень	Візит Л. Брежнєва до США та підписання угоди про запобігання ядерної війни
1973 р., 3-7 липня	Нарада міністрів закордонних справ країн-учасниць Гельсінського процесу
1973 р., 11 вересня	Військовий заколот у Чілі. Встановлення диктатури генерала Піночета
1973 р., жовтень	Арабо-ізраїльська війна
1973 р., грудень	Міжнародна конференція в Женеві щодо Близького Сходу за співголовуванням СРСР та США
1974 р.	Відставка президента США Р. Ніксона внаслідок “Уотергейтського скандалу”. Революція в Португалії та розпад Португальської колоніальної імперії
1975 р., квітень	Початок громадянської війни у Лівані Північно-в'єтнамська армія встановила повний контроль над Південним В'єтнамом

1975 р., 30 липня – 1 серпня	Заключний етап Гельсінської Наради по безпеці та співробітництву в Європі
1976 р.	Об'єднання В'єтнаму й утворення Соціалістичної Республіки В'єнам
1977 р., 19 листопада	Візит президента Єгипту А. Садата до Єрусалиму
1978 – 1979 рр.	Переговори у Кемп-Девіді між Ізраїлем та Єгиптом за посередництва США, що привели до укладення мирного ізраїльсько-єгипетського договору
1978 р., грудень	Наступ в'єнамських військ у Кампучії проти червоних кхмерів
1979 р., січень	Проголошення Народної Республіки Кампучії за підтримки В'єтнаму
1979 р., лютий	Революція в Ірані, повалення шахського режиму
1979 р., червень	У Відні Брежнєв та Картер підписали радянсько-американський договір ОСО-2. В Англії у результаті перемоги на виборах консерваторів сформовано новий уряд на чолі з М.Тетчер
1979 р., 19 липня	Перемога сандиністів у Нікарагуа
1979 р., грудень	Вторгнення радянських військ в Афганістан
1980 р., вересень	Початок війни між Іраном і Іраком У Польщі поширюються опозиційні виступи проти комуністичного режиму
1981 р.	Початок президентства Р. Рейгана у США. Перехід до неоконсервативного курсу. У Франції на виборах перемогли соціалісти. Президентом став Ф. Міттеран
1982 р., квітень – червень	Конфлікт між Великобританією та Аргентиною навколо Фолклендських островів
1982 р., листопад	Смерть Л.І. Брежнєва. Генеральним секретарем ЦК КПРС стає Ю.В. Андропов
1983 р., 23 березня	Президент США Р Рейган проголосив стратегічну оборонну ініціативу – створення “космічного щита” над Америкою
1983 р., вересень	Війська протиповітряної оборони СРСР збили над Сахаліном південнокорейський пасажирський літак “Боїнг-747”
1983 р., жовтень	В Аргентині у результаті демократичних виборів на зміну військовому режиму приходить цивільна влада
1984 р., лютий	Смерть Ю.В. Андропова. Генеральним секретарем ЦК КПРС стає К.У Черненко
1984 р., березень – 1985 р., березень	Страйк британських шахтарів, що завершився поразкою завдяки твердій позиції* М.Тетчер
1985 р., березень	Смерть К.У. Черненка. Генеральним секретарем ЦК КПРС стає М.С. Горбачов
1986 р.	Перемога правих сил на виборах до парламенту Франції. Новий уряд Ж.Пирака розпочав денационалізацію, лікві-

	дував контроль за цінами, скоротив державні витрати тощо. На президентських виборах на Філіппінах перемогла лідер демократичних сил К. Акіно. Диктатор Ф. Маркос залишив країну
1987 р., січень	Проголошення на Пленумі ЦК КПРС М. Горбачовим курсу на перебудову та гласність. Здійснення політики національного примирення в Афганістані
1987 р, грудень	Візит М. Горбачова до Вашингтону, під час якого укладено Договір про ліквідацію ракет середньої та малої дальності між СРСР та США
1988 р., 14 квітня	Укладено угоду в Женеві про врегулювання конфлікту в Афганістані (СРСР, США, Афганістан, Пакистан)
1988 р., 15 травня – 1989 р., 15 лютого	- Вивід радянських військ з Афганістану
1988 р., червень	XIX конференція КПРС, прискорення демократичних реформ в СРСР
1989 р.	Війська Південно-Африканської Республіки виведені з Намібії, ліквідація колоніалізму на Півдні Африки. I з'їзд народних депутатів, утворення парламентської опозиції в СРСР. Перемога опозиційних сил на парламентських виборах у Польщі
1990 р., березень	III з'їзд народних депутатів СРСР, обрання президентом СРСР М. Горбачова, скасування ст. 6 Конституції СРСР про керівну роль КПРС
1990 р., листопад	Відставка прем'єр-міністра Великобританії М. Тетчер. Уряд очолив Д. Мейджор
1991 р., 8 грудня	Підписання керівниками Росії, України та Білорусії у Біловезькій пущі угоди про створення Співдружності Незалежних Держав (СНД)
1991 р., 25 грудня	М.С. Горбачов пішов у відставку з посади Президента СРСР та Верховного головнокомандуючого
1992 р., лютий	Укладення в Маастріхті (Голландія) Договору між 12 країнами ЄЕС про утворення Європейського Союзу
1992 р., червень	Підписання у Вашингтоні Дж. Бушем та Б. Єльциним Договору про скорочення стратегічних наступальних озброєнь (СНО-1)
1993 р., січень	Підписання у Москві Дж. Бушем та Б. Єльциним Договору про скорочення стратегічних наступальних озброєнь (СНО-2)
1993 р., 13 січня	Бойова авіація США, Англії та Франції у відповідності з резолюціями Ради Безпеки ООН нанесла ракетно-бомбовий удар по зенітних комплексах у Південному Іраку

1993 р., 15 січня	120 країн світу підписали у Парижі Конвенцію про заборону розробки, виробництва, нагромадження та використання хімічної зброї та про її знищення
1993 р., 20 січня	Офіційний вступ на посаду Президента США Б. Клінтона
1993 р., 22 січня	На зустрічі лідерів країн СНД у Мінську 7 республік колишнього СРСР підписали Статут СНД.
1993 р., 26 січня	Першим президентом Чеської Республіки обраний В. Гавел.
1993 р., 14 лютого	Угорщина, Польща та Україна у Дебрецені (Угорщина) підписали Декларацію про співпрацю народів Карпатського Єврорегіону
1993 р., 25 лютого	Інавгурація першого за останні тридцять років цивільного Президента Південної Кореї – голови Демократичної ліберальної партії Кім Си Сама (обраного главою держави 18 грудня 1992 р.)
1993 р., березень	Введення миротворчих сил ООН у Мозамбик
1993 р., початок березня	Відбулась офіційна церемонія вступу на посаду Президента Словацької Республіки Міхала Кована
1993 р., квітень	Політична криза у Росії. Протистояння законодавчих органів (Верховної Ради та З'їзду народних депутатів) і Президента. Невдала спроба імпичменту Президента.
1993 р., 25 квітня	Всенародний референдум у Росії (на всенародному референдумі в Росії висловлено довіру президентові Б.Єльцину)
1993 р., 26 квітня	Вступила в дію резолюція Ради Безпеки ООН щодо економічної блокади Югославії.
1993 р., 23-25 квітня	Під егідою ООН у провінції Ефіопії Еритреї проведено референдум щодо її незалежності. Визнання незалежності Еритреї США, Італією, Суданом та Єгиптом
1993 р., 19 вересня	Відбулися вибори до сейму і сенату в Польщі. Перемога Союзу демократичних лівих сил
1993 р., вересень	Політична криза в Росії. Розпуск президентом парламенту. Мітинги, демонстрації, пікетування
1993 р., 3-4 жовтня	Криваві події у Москві. Штурм урядовими військами Білого будинку у Москві
1993 р., 10 жовтня	У результаті виборів у Греції до влади повернувся Всегрецький соціалістичний рух (ПАСОК) на чолі з А. Папандреу
1993 р., 12 грудня	Вибори Федеральних Зборів у Росії. Прийняття Конституції Російської Федерації
1994 р., 10-11 січня	На зустрічі країн-членів НАТО у Брюсселі прийнято документ "Партнерство заради миру"
1994 р., 12 січня	Зустріч Президента України Л. Кравчука та Президента США Б. Клінтона в аеропорту Бориспіль
1994 р., 14 січня	Підписання президентами України, США та Росії у Москві тристоронньої заяви та угоди щодо ліквідації ядерної зброї

	в Україні
1994 р., 5 лютого	Терористичний акт на ринку “Маскале” в центральній частині Сараєво. Загострення напруженості на Балканах
1994 р., лютий	Криваві події у м. Хеврон на окупованому березі Йордану (ізраїльський поселенець розстріляв 45 палестинців)
1994 р., квітень	На парламентських виборах у Південно-Африканській республіці переміг Африканський національний конгрес на чолі з Нельсоном Манделою
1994 р., 4 травня	Голова Виконкому ОВП Я. Арафат і Прем’єр-міністр Ізраїлю І. Рабін підписали в Каїрі Угоду щодо принципів практичної реалізації договору “Газа-Єрихон – спочатку”
1995 р., травень	Обрання президентом Франції Ж. Ширака
1995 р. вересень	Вступ України до Ради Європи
1995 р. 4 листопада	Вбивство прем’єр-міністра Ізраїлю Іцхака Рабіна
1995 р. листопад	Підписання Дейтонських угод
1995 р., 19 листопада	Обрання О. Кваснівського президентом Польщі
1996 р., 29 травня	Обрання прем’єр-міністром Ізраїлю Б. Нетаньяху
1996 р., 3 червня	Обрання Б. Єльцина президентом Російської федерації на 2-й термін
1996 р. 11 листопада	Обрання Б. Клінтона президентом США на 2-й термін
1997 р. травень	У Великобританії, після 18-річного правління консерваторів до влади повернулись лейбористи. Уряд очолив прем’єр-міністр Тоні Блер
1997 р., 27 травня	У Парижі між Росією і НАТО укладено Основоположний акт, в цьому ж році Росія стала членом елітарного клубу провідних індустріальних держав світу “Велика вісімка”
1997 р., 31 травня	Під час державного візиту Б. Єльцина до Києва підписано Договір про дружбу, співробітництво й партнерство між Україною та Росією
1997 р., 11 вересня	Прийнято Кіотський протокол “Про охорону довкілля”, який фіксує конкретні зобов’язання країн зі зниження викидів парникових газів
1997 р. грудня	Польща, Чехія та Угорщина підписали протокол про вступ до НАТО з березня 1999 р.
1998 р. квітень	Більшість політичних партій Ольстеру (Великобританія) висловились за мирне врегулювання конфлікту
1998 р. 27 вересня	На виборах до Бундестагу в Німеччині перемогу здобули соціал-демократи на чолі з Герхардом Шрьодером
1999 р., 24 березня	Розпочалась 76-денна військова операція НАТО проти Югославії
1999 р., жовтень	У Пакистані генералом Первезом Мушаррафом здійснено

	військовий переворот
1999 р., 19 листопада	У Стамбулі (Туреччина) підписано Хартію європейської безпеки
1999 р. 31 січня	Відбулася добровільна дострокова відставка президента Російської Федерації Б. Єльцина
2000 р., 11 лютого	Загострення ситуації в Ольстері, запровадження Лондоном прямого правління
2000 р., 26 березня	Президентом Російської Федерації обрано В. Путіна
2000 р., 14 квітня	Державна Дума Росії ратифікувала Договір про скорочення стратегічних наступальних озброєнь (СНО-2). Згідно з домовленостями Росія та США матимуть по 3000 боєголовок
2000 р., серпень	Загибель російського атомного підводного човна “Курськ”
2000 р., 8 серпень	Терористичний акт у Москві – вибух у підземному переході станції метро “Пушкінська”
2000 р., 5-8 вересня	У Нью-Йорку відбувся Саміт тисячоліття, на якому прийнято рішення про необхідність реформування ООН відповідно до завдань світового співтовариства у XXI ст..
2000 р., листопад	У США відбулися президентські вибори, у яких представник Республіканської партії губернатор штату Техас Дж.У. Буш-мол. переміг представника Демократичної партії віцепрезидента А. Гора
2001 р., 11 вересня	Терористичні акти в США. Викрадено чотири пасажирських літаки, яких спрямували на будинок Пентагона у Вашингтоні й на будинки міжнародного торгового центру в Нью-Йорку. Тисячі жертв
2000 р., жовтня	О. Кваснєвський здобув другу перемогу на президентських виборах у Польщі
2001 р., 10-11.	Військова операція “Незламна воля” США та їх союзників проти терористів у Афганістані
2002 р., січень	В обіг введено нову європейську валюту євро
2002 р., березень	І. Ругову обрано першим президентом Косово
2002 р., 5 травня	У Франції другому турі президентських виборів перемогу здобув Жак Ширак
2002 р., 22 травня	Росія і США підписали договір про скорочення стратегічних озброєнь. Передбачено протягом 10 років зменшити кількість ядерних боєголовок до 1700-2200 одиниць.
2002 р., 13 червня	США оголосили про вихід з системи протиракетної оборони (1972 р.)
2002 р., 22 вересня	Бундесканцлером у Німеччині знову став Г. Шрöder
2002 р., листопад	Чеченськими бойовиками у Москві захоплено близько 800 заручників у театральному центрі на Дубровці
2002 р.,	На саміті НАТО у Празі прийнято рішення про запрошення

22 листопада	до Альянсу у якості повноправних членів з 2004 р. Естонії, Латвії, Литви, Болгарії, Румунії, Словаччини та Словенії
2002 р., грудень	У Венесуелі почалися масові протести широкої громадськості проти авторитарного правління президента Уго Чавеса
2002 р., 12-13 грудня	На Копенгагенському саміті глав держав-членів Європейського Союзу запропоновано десяти європейським країнам (Естонія, Латвія, Литва, Кіпр, Мальта, Польща, Словаччина, Словенія, Угорщина та Чехія) стати повноправними членами Союзу
2003 р., січень	Президентом Чеської республіки обрано В. Клауса
2003 р., лютий	Катастрофа американського космічного корабля багаторазового використання "Колумбія", загинуло 7 чоловік
2003 р., березень	Початок антитерористичної операції США та їх союзників в Іраку, повалення режиму С. Хусейна
2004 р., 11 березня	У Мадриді (Іспанія) на залізничному вокзалі здійснено терористичний акт, загинуло близько 200 осіб
2004 р., травень	Входження до Європейського Союзу Польщі, Чехії, Угорщини, Словенії, Кіпру, Естонії, Латвії, Литви, Словаччини і Мальти
2004 р., вересень	Чеченськими бойовиками захоплено школу в м. Беслані на північному Кавказі
2004 р., листопад	На виборах президента США вдруге поспіль здобув перемогу Дж. У Буш-молодший
2004 р., 11 листопада	Помер лідер Палестинської автономії Я. Арафат
2005 р., квітень	Візит президента України В. Ющенко в США
2005 р., 2 квітня	Помер папа римський Іоан-Павло II
2005 р., 5 травня	На парламентських виборах у Великобританії Лейбористська партія на чолі з Тоні Блером здобула третю поспіль перемогу
2005 р., 19-21 травня	В Україні відбувся 50-й ювілейний пісенний конкурс "Євробачення"

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Актуальные проблемы новейшей истории / Под ред. Д.А.Волкогонова. – М., 1991.
2. Антонова К.А. История Индии. – М., 1979.
3. Бадак А.Н. Всемирная история: В 24-х т. – Т.18-24. – Мн., 1995.
4. Болгария в XX веке: Очерки политической истории / Под ред. ЕЛ.Валева. – М., 2003.
5. Боханов А.Н. История России. XX век. – М., 1996.
6. Бураков Ю.В., Кипаренко ЕМ. Новітня історія країн Азії, Африки, Латинської Америки. 1945-1992. – Львів, 1993.
7. Васильев Л.С. История Востока: В 2-х т. – М., 1998.
8. Дейвіс Норман. Європа: Історія. – К., 2000.
9. Дюрозель Ж.Б. Історія дипломатії від 1919 р. до наших днів. – К., 1995.
10. Европа: Вчера, сегодня, завтра / Под ред. И.П. Шмелёва. – М., 2002.
11. История стран Центральной и Юго-Восточной Европы 20-го века / Под ред. А.В.Фадеева. – М., 1997.
12. История США в 4-х т. – М., 1983-1987.
13. История Японии / Под ред. Кузнецова Ю.Д. и др. – М., 1988.
14. Іваницька О.П. Новітня історія країн Європи та Америки (1945-2002 рр.). – К., 2004.
15. Історія західних і південних слов'ян XX ст. / Під ред. Е.П.Пугачова. – Харків, 1998.
16. Історія сучасного світу / Під ред. Ю.А.Горбаня. – К., 2001.
17. Корсаков К.И. История Великобритании. – М., 1997.
18. Краткая история Польши: С древнейших времён до наших дней. – М., 1993.
19. Краткая история Чехословакии: С древнейших времён до наших дней. – М., 1988.
20. Кредер АА. Новейшая история. XX век. – М., 1995.
21. Мессенджер Ч. Энциклопедия войн XX века. – М., 2000.
22. Мир в XX веке / Под ред. А.О.Чубарьяна. – М., 2001.
23. Павленко Ю.В. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства. – К., 1999.
24. Пивовар Є., Серіщев Я., Стельмах С Всесвітня історія XX ст. – К, 1995.
25. Пивовар С., Слюсаренко А., Стельмах С Всесвітня історія. Новітній період. 1945-1997. – К, 1998.
26. Родригес А.М. Новейшая история стран Европы и Америки XX век: В 2-х ч. – Ч.1 (1900-1945). – М., 2001.
27. Розалиев Ю. Новая и новейшая история стран Азии и Африки. – М., 1987.
28. Самсонов А.М. Вторая мировая война. – М., 1990.
29. Сивачёв Н.В., Язьков Е.Ф. Новейшая история США. – М., 1980.
30. Смирнов В.П. Франция в XX веке. – М., 2001.

31. Строганов А.И. Новейшая история стран Латинской Америки. – М., 1995.
32. Троян С.С. Росія – СРСР: історико-політологічний аналіз (1901-1945 рр.). – К., 2000.
33. Трубайчук А.Ф. Друга світова війна. – К., 1995.
34. Щетинов Ю.А. История России. – М., 1999.
35. Яровий В.І. Новітня історія Центральноєвропейських та Балканських країн. XX століття. – К, 2005.

Джерела та література

1. Андреев В.Г. Геополитика и мировые войны XX века // США Канада: экономика, политика, культура. – 1999. – №11.
2. Гарбузов В.Н. Консерватизм: понятия и типология (историографический обзор) // Политические исследования. – 1995. – №4.
3. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки. 1945-2000 рр. – Кам'янець-Подільський, 2000.
4. Джонсон Пол. Современность. Мир с двадцатых по девяностые годы. – М., 1995. – Т. I, 2.
5. Иноземцев В. За пределами экономического общества. – М., 1998.
6. Иноземцев В. Расколота цивилизация. – М., 1999.
7. Історія сучасного світу.: Навчальний посібник. – К., 2001.
8. Консерватизм. Антологія. – К., 1998.
9. Кофі Аннан. Ми народи. Роль Організації Об'єднаних Націй у XXI столітті. – К., 2001.
10. Лакер У. Терроризм в эпоху постмодернизма. II США: экономика, политика, идеология. – 1997. – №2.
11. Мировое политическое развитие: век XX. – М., 1995.
12. Морозов Г.И. Международный терроризм // США: экономика, политика, идеология. – 1997. – №2.
13. Осмысление истории. – М., 1996.
14. Пономарев М.В.. Смирнова СЮ. Новая и новейшая история стран Европы и Америки: Практическое пособие: Учебное пособие для студентов высших учебных заведений.: В 3-х ч. – М., 2000. – Ч.3.
15. Рогов СМ. 11 сентября 2001 года: реакция США // США Канада: экономика, политика, культура. – 2001. – №11.
16. Самарская Ф. Индустриальное общество перед лицом перемен. // Свободная мысль. – 1997. – №2.
17. Современный консерватизм. – М., 1992.
18. Современные международные отношения: Учебник. – М., 2000.
19. Суспільний розвиток від Різдва Христового. – К., 2000.

Друга світова війна

20. Батлер Дж. Большая стратегия. Сент. 1939 – июнь 1941 / Пер. с англ. – Москва, 1959.

21. Батлер Дж., Гуайер Дж. Большая стратегия. Июнь 1941 – авг. 1942 / Пер. с англ. – Москва, 1967.
22. Бережков В.М. Страницы дипломатической истории. – 4-е изд. – Москва, 1984 // Вторая мировая война: Итоги и уроки. – Москва, 1995.
23. Вторая мировая война. Дискуссии. Основные тенденции. Результаты исследования / Под ред. В.Михалки. – Москва, 1997.
24. Вторая мировая война в воспоминаниях. – Москва, 1990.
25. Говард М. Большая стратегия. Авг. 1942 – сент. 1943 / Пер. с англ. – Москва, 1980.
26. Движение Сопротивления в Западной Европе. 1939–1945. Общие проблемы. – Москва, 1990.
27. Движение Сопротивления в Западной Европе. 1939–1945. Национальные особенности. – Москва, 1991.
28. Жуков Г.К. Воспоминания и размышления. – Москва, 1971.
29. Исраэлян В.Л. Дипломатия в годы войны. – Москва, 1985.
30. Итоги Второй мировой войны: Выводы побежденных. – Санкт-Петербург–Москва, 1999.
31. Кейтель В. Размышления перед казнью: Воспоминания, письма и документы начальника штаба Верховного Главнокомандования вермахта // Отечественная история. – 1998. – № 11–12.
32. Кеннан Дж. Дипломатия Второй мировой войны глазами американского посла в СССР Джорджа Кеннана / Пер. с англ. – Москва, 2002.
33. Коваль В.С. Политика и стратегия США во Второй мировой войне. – Киев, 1987.
34. Коваль В.С. План “Барбаросса”: Истоки и история величайшего преступления империализма. – 2-е изд., доп. – Киев, 1989.
35. Коваль М.В.. Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939–1945 рр.). – Київ, 1999.
36. Косик В. Україна і Німеччина у Другій світовій війні. – Париж–Нью-Йорк–Львів, 1993.
37. Мельтюхов М.И. Упущенный шанс Сталина. Советский Союз и борьба за Европу: 1939–1941: Документы, факты, суждения. – Москва, 2000.
38. От Мюнхена до Токийского залива. Взгляд с Запада на трагические страницы истории Второй мировой войны. – Москва, 1992.
39. Роєнко В. Друга світова війна, 1939–1945 роки. – Київ, 1994.
40. Самсонов А.М. Вторая мировая война. 1939–1945: Очерк важнейших событий. – Москва, 1990.
41. Семиряга М.И. Коллаборационизм: природа, типология и проявления в годы Второй мировой войны. – Москва, 2000.
42. Семиряга М.И. Тайны сталинской дипломатии. 1939–1941. – Москва, 1992.
43. Соколов Б.В. Правда о Великой Отечественной войне. – Санкт-Петербург, 1998. Тегеран–Ялта–Потсдам: Сб. документов. – 2-е изд. – Москва, 1971.

44. Типпельскирх К. История Второй мировой войны: Т.1–2. – Санкт-Петербург-Москва, 1994.
45. Трубайчук А.Ф. XX століття: історія, економіка, політика, ідеологія: Кн.2. Друга світова війна. 1939–1945 рр. Коротка історія. – Київ, 1995.
46. Фуллер Дж. Вторая мировая война / Пер. с англ. – Москва, 1956.
47. Черчилль У. Вторая мировая война: Т.1–3. / Сокр. пер. с англ. – Москва, 1991.
48. Якобсен Г.А. 1939–1945. Вторая мировая война: Хроника и документы / Пер с нем. – Москва, 1995.

США

49. Американские президенты. 41 исторический портрет от Джорджа Вашингтона до Билла Клинтона. – Ростов-на-Дону–Москва, 1997.
50. Антонова Л.А. Штрихи к политическому портрету Джорджа У.Буша // США – Канада: экономика, политика, культура. – 1999. – №11.
51. Бамстед Ричард Л. Президент Билл Клинтон. // США: экономика, политика, идеология. – 1993. – №1.
52. Гарбузов В.Н. Богданов Д.Ю. Президент Буш и парадоксы “сострадательного консерватизма” // США – Канада: экономика, политика, культура. – 2001. – №8.
53. Гарбузов В.Н. Администрация Джорджа У.Буша // США – Канада: экономика, политика, культура. – 2001. – №4.
54. Иванян Э.А. Рональд Рейган. Хроника жизни и времени. – М., 1991.
55. История США. В четырех томах. 1945-1980. – М., 1987. – Т.4.
56. Ефимов Игорь. Кто убил президента Кеннеди? Документально-историческое исследование. – М., 1991.
57. Никсон Р. На арене. Воспоминание о победах, поражениях и возрождении. – М., 1992.
58. Рогов С.М. 11 сентября 2001 года: реакция США. // США-Канада: экономика, политика, культура. – 2001. – №11.
59. Сидорук Федор. Звезда Джорджа Буша-младшего // Зеркало недели. – 2000. – 16 декабря.
60. Согрин В. Политическая история США. XV11-XX вв. – М., 2001.
61. Согрин В.В. США в XX веке. Тенденции и итоги общественно-политического развития. // США Канада: экономика, политика, культура. – 1999. – №9.
62. Червонная С.А. Секреты Арлингтон Холла (Возвращаясь к делу Розенбергов) // США: экономика, политика, идеология. – 1997. – №8.

Великобританія

63. Горбик В.О. Британія: суперечності і проблеми. – К., 1980.
64. Горбик В.А. Консервативная и либеральная партии в политической системе послевоенной Англии. – К., 1977.
65. Жигалов И.И. Современная история Великобритании (1945-1975). – М., 1978.

66. Милин Н. “Третий путь” Тони Блэра // Международная жизнь. – 1999. – №7.
67. Осадчая Ж.Ф. Современный лейборизм: идеология и политика. – М., 1977.
68. Перегудов С.П. Тэтчер и тэтчеризм. – М., 1996.
69. Перегудов С.П. Тони Блэр. – М., 1999.
70. Перегудов С.П. Отставка М. Тэтчер. /// Вопросы истории. – 1991. – №11.
71. Попов В.И. Англия в войне за Фолкленды (Мальвины) // Вопросы истории. – 1987. – №12.
72. Попов В.И. Меняется страна традиций (Заметки посла и ученого о Британии 80-х). – М., 1991.
73. Рыжиков В.А. Британский лейборизм сегодня: теория и практика. Политика послевоенных лейбористских правительств Великобритании. – М., 1984.
74. Сванадзе Л.Н. Великобритания: консерваторы и проблемы послевоенного развития. 1945-1955. – М., 1984.
75. Трубайчук А.Ф. Черевко О.В. Особливості соціально-економічної політики британських консерваторів у 1979-1990 рр. // Український історичний журнал. – 1990. – №2,3.
76. Тухановский ВТ. Новейшая история Англии. – М., 1958.

Франція

77. Арзаканян М.Ц. Де Голль и голлисты на пути к власти. – М., 1990. Арзаканян М.Ц. Жак Ширак пятый президент Пятой республики // Международная жизнь. – 1995. – №7.
78. Арзаканян М.Ц. Эдуард Балладюр // Вопросы истории. – 1995. – №7.
79. Арзаканян М.Ц. Роковым выстрел Берегова // Вопросы истории. – 1993. – №10.
80. Бунин И.М. Социалисты и общественно-политическая борьба во Франции в 80-е годы. – М., 1989.
81. Васютинский В.Н. Франсуа Миттеран // Вопросы истории. – 1993. – №1.
82. Дубинин Ю.В. О Шарле де Голле // Новая и новейшая история. – 2001. – №1.
83. Коломийцев В.Ф. Франсуа Миттеран: политик и человек // Новая и новейшая история. – 1999. – №1.
84. Наринский М.М. И.В. Сталин и М.Торез. 1944-1947 гг. Новые материалы // Новая и новейшая история. – 1996. – №1.
85. Новиков Г.Н. Де Голль, голлисты и голлизм // Новая и новейшая история. – 1990. – №3.
86. Новиков Г.Н. Голлизм после де Голля. Идеиная и социально-политическая эволюция. 1968-1981 гг. – М., 1984.

87. Преображенская Л. Правый блок накануне и после парламентских выборов во Франции // *Мировая экономика и международные отношения*. – 1993. – №12.

88. Ратиани Г.М. Франция: судьба двух республик. – М., 1980.

89. Смирнов В.П. Новейшая история Франции. – М., 1979.

90. Смирнов В.П. Франция на исходе XX века // *Новая и новейшая история*. 2000. – №2.

Италия

91. Виноградов А. Великие державы и мирное урегулирование с Италией в 1945-1947 годах. // *Вопросы истории*. – 1987. – №7.

92. Кин Ц.И. Три трагедии (Альдо Моро, Энрико Берлингуэр, Бригате Россе) // *Вопросы философии*. – 1990. – №1.

93. Комолова Н.П. Новейшая история Италии.: Пособие для учителей. – М., 1970.

94. Левин И.Б. Судьба и уроки исторического компромисса // *Политические исследования*. – 1991. – №3.

95. Левин И.Б. О реформе избирательной системы в Италии // *Политические исследования*. – 1993. – №3.

96. Лисовский Ю.П. Италия от фашизма к демократии. Трудные пути послевоенной перестройки. – М., 1990.

97. Наумов В.К. История сегодня. – М., 1983.

98. Примуш М. Через тюрьмы до власти. Італійська партійно-політична система в період між Першою та Другою республіками // *Політика і час*. – 2001. – №5.

99. Спессо Р. Итальянская экономика с послевоенных лет до наших дней. М., 1987.

100. Тоталитаризм в Европе XX века. Из истории идеологий, движений, режимов и их преодоления. – М., 1996.

Испания.

101. Баранова Т.Н. Социальная защита испанских трудящихся // *Политические исследования*. – 1991. – №6.

102. Іваницька Ольга. Франко каудильйо Іспанії. – Вінниця. 2002.

103. Испания сегодня: состояние и перспективы // *Латинская Америка*. – 2001.

104. Кулешова В.В. Фелипе Гонсалес // *Вопросы истории*. – 1991. – №6.

105. Председатель правительства Испании Хосе Мария Аснар // *Международная жизнь*. – 1997. – №2.

106. Современная Испания. – М., 1983.

107. Современный консерватизм. – М., 1992.

108. Фадеев Д.А. Опыт политики переходного периода. Испания после Франко // *Политические исследования* – 1991. – №5.

109. Slenlcy Y. Payne. El regimen de Franco. 1936-1975. – Madrid, 1987.

Німеччина

110. Аденауэр Конрад. Поездка в Москву // Журналист. – 1991. – №2.
111. Ахтамзян А.А. Федеративная Республика Германия в конце XX в. // Новая и новейшая история. – 1999. – №4.
112. Вяткин К. Гельмут Коль // Диалог. – 1991. – №46.
113. Герст В.К. Федеративная Республика Германия под властью Аденауэра. – М., 1958.
114. Гулевич В.Н. Класи і політичні партії ФРН. – К., 1975.
115. Дислок Хуберт. Социальная рыночная экономика в Германии и Европе. // Кентавр. – 1992. – сентябрь-октябрь.
116. Эрхард Л. Благосостояние для всех. – М., 1991.
117. Как принималось решение о возведении берлинской стены // Новая и новейшая история. – 1999. – №2.
118. Конотопов М.В., Сметанин СИ. История экономики. – М., 2000.
119. Кремер В.Н. ФРГ: внутривластная борьба и внешняя ориентация. – М., 1977.
120. Кривонос Р. Німеччина після виборів 1998 р.: проблеми і перспективи // Людина і політика. – 1999. – №1.
121. Максимычев И. Конец Берлинской стены // Международная жизнь. – 1991. – №2.
122. Максимычев И. Крушение. Реквием по ГДР; Модров Х. Взлет и падение. – М., 1993.
123. Семиряга М.И. Как мы управляли Германией. – М., 1995.
124. Современный консерватизм. – М., 1993.
125. Наринский М.М. Берлинский кризис (1948-1949 гг.). Новые документы из российских архивов // Новая и новейшая история. – 1995. – /63.
126. Орлов Б.С. Политический портрет Герхарда Шредера. – М., 1999.
127. Орлова М.И. Вилли Брандт – канцлер ФРГ // Вестник МГУ. Серия: История. – 1995. – №3.
128. Рейман М. Решение. 1945-1956. – М., 1975.
129. Тоталитаризм в Европе XX века. Из истории идеологий, движений, режимов и их преодоления. – М., 1996.
130. Фурман А. О чем мечтают канцлеры? – К., 1990.
131. Хоффер Ф. Профсоюзы и советы предприятия (Представительство интересов наемных работников в условиях социальной рыночной экономики Германии) // Полис. – 1993. – №1.

Албанія

132. Гибианский Л.Я. Идея балканского объединения и планы ее осуществления в 40-е годы XX века // Вопросы истории. – 2001. – №11-12.
133. Грушин И. От нерушимой дружбы до тотального разрыва // Международная жизнь. – 1992. – №2.
134. Краткая история Албании. С древнейших времен до наших дней. – М., 1992.

135. Решетников Л., Смирнова Н. Советско албанский конфликт. Как это было // Коммунист. – 1990. – №9.

136. Чичкин А. Энвер Ходжа: эпоха и личность // Молодая гвардия. – 1993. – №3,7.

137. Яровий В.І. Новітня історія країн Східної Європи. Курс лекцій. – К., 1997.

Румынія

138. Борзенко А. Румынский секундомер бежит быстрее // Наш современник. – 1992. – №6.

139. Гибианский Л.Я. Коминформ в действии. 1947-1948. // Новая и новейшая история. – 1992. – №1,2.

140. Довженко Н. Политические силы в постсоциалистических обществах. Румыния // Общественные науки и современность. – 1992. – №3.

141. Эдвард Бэр. Целуй руку, которую не можешь укусить // Иностранная литература. – 1992. – №4-5.

142. Краткая история Румынии. С древнейших времен до наших дней. – М., 1987.

143. Кузьмин М.Н., Мурашко Г.П., Носкова А.Ф. Переходный период в европейских странах социализма: исторические реалии и поиски новых исследовательских подходов // Новая и новейшая история. 1990. – №1.

144. Марьина В.В. 1944-1945 годы: Ждали ли русских в Восточной Европе // Славяноведение. – 1991. – №1.

145. Морозов Н.Н. Гогенцоллерны в Румынии // Новая и новейшая история. – 1995. – №1.

146. Политические портреты. – М., 1991.

147. Потапов В.И. Судьба диктатора Чаушеску // Новая и новейшая история. – 1990. – №4.

148. Сталинские “чистки” в компартиях Центральной и Восточной Европы // Вопросы истории. – 1993. – №2.

149. Язькова А.А. Конец “золотой эпохи” Чаушеску // Вопросы истории. – 1991. – №9-10.

Угорщина

150. Венгрия 1956 года. Очерки истории кризиса. – М., 1993.

151. Желицки Б.Й. Венгрия 1956. Эволюция оценок венгерских историков // Новая и новейшая история. – 1992. – №3.

152. Желицки Б.И. Трагическая судьба Ласло Райка. Венгрия 1949 г. // Новая и новейшая история. – 2001. – №2,3.

153. Краткая история Венгрии. С древнейших времен до наших дней. – М., 1989.

154. Марков Д. Политические силы в постсоциалистических обществах. Венгрия // Общественные науки и современность. – 1993. – №1.

155. Мусатов В.Л. О венгерских событиях: 35 лет спустя. // Кентавр. 1992. январь февраль

156. Мусатов В.Л. Янош Кадар и время реформ в Венгрии // Новая и новейшая история. – 1990. – №3.
157. Мусатов В.Л. СССР и венгерские события 1956 г.: новые архивные материалы // Новая и новейшая история. – 1993. – №1.
158. Мусатов В. Предвестники бури. Политические кризисы в Восточной Европе (1951-1981). – М., 1996.
159. Новопашин Ю.С. Пребывание советских войск в Восточной Европе как предпосылка революционных событий 1989-1990 годов // Славяноведение. – 1998. – №4.
160. Политические партии и движения Восточной Европы. Проблемы адаптации к современным условиям. – М., 1993.
161. Пронько В.А. Угорщина. Трагедія 1956 р. // Український історичний журнал. – 1997. – №5.
162. Стыкалин А.С., Орехова Е.Д. Венгерские события 1956 года и позиция руководства СССР (по материалам Центра хранения современной документации (ЦДСД) в Москве) // Славяноведение. – 1994. – №3.
163. Яровий В.І. Новітня історія країн Східної Європи (40-ві 90-ті роки ХХ ст. Курс лекцій. – К., 1997.

Країни Латинської Америки

164. Антонов Ю.А. Бразилия: армия и политика (исторический очерк). – М., 1973.
165. Визгунова Ю.И. Гражданское общество и демократические реформы в современной Мексике // Социс. – 1995. – №11.
166. Горнов М.Ф., Ткаченко В.Г. Латинская Америка: опыт народных коалиций и классовая борьба. – М., 1981.
167. Дабагян Є.С. Рикардо Лагос: портрет на фоне Чили // Латинская Америка. – 2000. – №5.
168. Забелина Т.Ю., Сосновский А.А. Бразилия до и после “чуда”. – М., 1986
169. Золотарева И.П. Конституционные реформы в Бразилии в 80-90-е годы // Латинская Америка. – 1997. – №8-9.
170. Кириченко В.П. С.Альенде і А.Піночет: моделі розвитку Чилі // Український історичний журнал. – 1992. – №3.
171. Коваль Б.И. Бразилия вчера и сегодня. – М., 1975.
172. Королев Ю.Н., Кудачкин М.Ф. Латинская Америка: революции ХХ века. – М., 1986.
173. Косичев Л. Смерть Сальвадора Альенде: как это было // Латинская Америка. – 1993. – №7.
174. Латинская Америка: события и люди (аналитический обзор). – М., 1993.
175. Лобер В.Л. Неолиберальный проект для Мексики: от замысла до воплощения // Латинская Америка. – 1991. – №8.
176. Марно Шнайдер. Чили: переход от демократии и авторитарное наследие // МЭМО. – 1993. – №9.

177. Мексика: капитализм и общество: противоречия развития. – М., 1990.
178. Нитобург Э.Л. Фульхенсио Батиста // Вопросы истории. – 1993. – №6.
179. Очерки истории Бразилии. – М., 1962.
180. Романова З. Бразилия: опыт перестройки // МЭМО. – 1996. – №11.
181. Сергеев Р.А. Мексика 80-х годов глазами советского поэта // Новая и новейшая история. 1999. – №3.
182. Сюткил П.П. Партия и общество: мексиканским вариант // Латинская Америка. – 1991. – №8.
183. Троненко Володимир. Мексиканські уроки реформування. // Політика і час. – 1999. – №4.
184. Чили от диктатуры к демократии. – М., 1991.

Міжнародні відносини після Другої світової війни

185. Андреев В.Г. Геополитика и мировые войны XX века // США Канада: экономика, политика, культура. – 1999. – №11.
186. Буд Р.Б. Бреттон-Вудская конференция Объединенных наций в 1944 г. // Новая и новейшая история. – 1992. – №2.
187. Дюрозель Жан-Батіст. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів. – К., 1995.
188. Эдельман Дж.Р. Прелюдия холодной войны: к истории советско-американских отношений // Вопросы истории. – 1991. – №6.
189. Камінський А. Від псевдоізоляції до “заплутаних альянсів”. Зовнішня політика США: генеза та основні напрямки // Політика і час. – 1994. – №9.
190. Корниенко Г.М. У истоков “холодной войны” // Новая и новейшая история. – 1999. – №6.
191. Крылов СБ. История создания ООН. – М., 1960.
192. Лебедева Н. СССР и Нюрнбергский процесс // Международная жизнь. – 1996. – №9.
193. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-1970 ті роки). – К., 1999.
194. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1980-2000 роки. – К., 2001.
195. Современные международные отношения. – М., 2000.
196. Филнгов А.М. “Холодная война”. Историографические дискуссии на Западе. – М., 1991.

Культура

197. Атлас чудес света: Выдающиеся архитектурные сооружения и памятники всех времен и народов. – М., 1995.
198. Багиров А. “Битлз” любовь моя. – М., 1993.
199. Богемский Г. Актеры итальянского кино. М., 1990.
200. Брагинский А. Актеры французского кино. М., 1988.
201. Бучко Р. Батько поп-арту Енді Воргол. він же Андрій Верхола // Кіно. – 2001. – №4.

202. Бэнэм Р. Взгляд на современную архитектуру. Эпохи мастеров. – М., 1980.
203. Гидион З. Пространство, время, архитектура. – М., 1987
204. Дунаевский А. Генералов Д. История Каннского фестиваля. – Винница, 1998.
205. Дунаевский А. Генералов Д. Премия “Оскар”. Претенденты и победители. – Винница, 1997.
206. Едике Ю. История современной архитектуры. – М., 1977.
207. Звезды Голливуда (80-90-е годы) / Отв. Ред. Е.Н.Карцева. – М., 1995.
208. Коллинз С. Классическая музыка от и до / Пер. с англ. Т.Новиковой. – М., 2001.
209. Лауреаты Нобелевской премии: Энциклопедия: В 2-х т. / Пер. с англ. – М., 1992.
210. Модернизм. Анализ и критика основных направлений / Пол ред. В.В.Ванслова.М.Н.Соколова. – М., 1987.
211. Паркинсон Д. Кино / Пер. с англ. – М., 1996.
212. Плахов А. Всего 33. Звезды мировой кинорежиссуры. – Винница, 1999.
213. Самин Д.К. Сто великих архитекторов. – М., 2000.
214. Современный словарь-справочник по искусству / Науч. ред. и сост. А.А.Мелик-Пашасв. – М., 1999.
215. 100 художников XX века / Пер. с нем. Е.Мусихина. – М., 1999.
216. Феофанов О., Налоев А. Бунтари и конформисты. Рок-музыка Запада за сорок лет (1950-1980-е гг.). – Ставрополь, 1989.
217. Чередниченко Т. Новая музыка №6 // Новый мир. – 1999. – №3.
218. Юренев Р.Н. Краткая история киноискусства. – М., 1997.

Методичне видання

Бурачок Л.В. Всесвітня історія XX ст.: Методичний посібник для студентів Інституту історії і політології. У 2-х ч. – Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2007. – Ч.ІІ. – 44 с.

В авторській редакції

Підп. до друку . 2007. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура “Times New Roman”.
Вид. арк. 2,8. Тираж. 50. Зам. №. 102. Віддруковано на різнографі.

Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
76025, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57.
Тел.: 59-60-51.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру від 12.12.2006 серія ДК 2718